

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

12^E JAARGANG

WOENSDAG 28 SEPTEMBER 1927

No. 613

INHOUD.

DE VOORGESTELDE MUNTHERVORMING EN SURINAME door <i>I. Bos</i>	Blz. 852
Tien jaren Productiestatistiek door <i>Mr. E. W. van Dam van Isselt</i>	855
De belasting der forensen door <i>Prof. Mr. C. W. de Vries</i>	856
De Wisselnovelle door <i>Prof. Mr. Dr. H. R. Ribbius</i>	857
De Wereld-Verkeersconferentie en wat zij in haar derde zitting volbracht door <i>Thos. T. H. Ferguson</i>	858
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De financieele politiek van Engeland door <i>F. W. Forge</i>	860
AANTEEKENINGEN:	
Naar aanleiding van het artikel „Cijfers omtrent het Volksinkomen in de Vereenigde Staten en Nederland etc.”	861
MAANDOPJEFERS:	
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	862
Productie der Steenkolen, Bruinkolen-en Zoutmijnen	862
Résumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”	862
Statistisch Overzicht van den economischen toestand van Nederland	863
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN..... 864—870	
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*

Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma.*

Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

26 SEPTEMBER 1927.

Op de geldmarkt was geen ontspanning waar te nemen. Men prepareert zich voor den naderenden ultimo, welke, naar het zich laat aanzien, wel geen moeilijkheden met zich zal brengen. Particulier disconto noteerde onveranderd $3\frac{9}{16}$ — $3\frac{5}{8}$ pCt. Call $3\frac{1}{2}$ — $3\frac{1}{4}$. Prolongatie $3\frac{1}{4}$ —4 pCt.

* * *

Bij de op 22 dezer gehouden inschrijving op schatkistpapier werd totaal ingeschreven voor f 72.337.000, en wel voor f 11.020.000 en f 8.630.000 aan 3 en 6 maands-promessen en voor f 52.687.000 aan schatkistbiljetten.

Toegewezen werden f 7.460.000 3 maandspromessen voor f 990.96, f 7.310.000 6 maandspromessen voor f 981.60 en f 34.526.000 schatkistbiljetten f 1.003,27, alzoo rendeurende resp. ongeveer $3\frac{1}{2}$, $3\frac{5}{8}$ en $3\frac{11}{16}$ pCt.

* * *

De binnenlandsche uitzettingen van De Nederlandsche Bank zijn in de afgelopen week weer eenigszins toegenomen. De post binnenlandsche wissels klom met f 5,3 miljoen. De beleeningen geven een vermeerdering van f 600.000,—.

De goudvoorraad bleef nagenoeg op dezelfde hoogte. Het zilver steeg met f 350.000,—. De post papier op het buitenland vertoont een daling van f 5,3 miljoen, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans f 100.000,— meer bedragen dan verleden week.

De biljettencirculatie daalde met f 1,4 miljoen. Het tegoed van het Rijk liep met f 300.000,— terug. De rekening-courantsaldi van anderen stegen met f 2,6 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo klom met f 150.000,—. Het dekkingspercentage bedraagt 50.

* * *

Veel verandering viel er op de wisselmarkt niet waar te nemen. Londen kwam van $12.13\frac{7}{8}$ op $12.13\frac{9}{16}$. Voor het overschot van geldmiddelen op de Amerikaansche markt moet belegging gezocht worden; Dollars zijn dan ook van uit Amerika bij voortduring aangeboden, welk aanbod echter geregeld wordt opgenomen voor dekking van de jaarlijksche najaarsbehoeften. Deze aankopen hebben niet kunnen verhinderen, dat de koers langzaam achteruit loopt; slot $249\frac{3}{8}$. Duitschland blijft nog geregeld geldnemer tegen loonende rente. Vanuit Amerika tracht men natuurlijk ook daar gelden te plaatsen; hierdoor ontstond een flinke vraag voor Marken en de koers kon zich tot 59.46 verbeteren; slot 59.42. Voor Zwitserland was aanvankelijk veel vraag; beduidende bedragen waren voor den effectenhandel noodig. De koers liep op tot 48.14; toen de aankopen ophielden, daalde de notering, ook onder den invloed van het flauwere Londen, tot $48.09\frac{1}{2}$.

Spanje bleef zeer vast; slot 43.95. Een stimulans voor de stijging van dit devies is nog het feit, dat de uitvoer-campagne voor de zuidvruchten daar te lande spoedig een aanvang zal nemen.

Van de Scandinavische deviesen was alleen Stockholm wat gemakkelijker; 67.15—67.07.

Canada-dollars zeer gezocht $2.49\frac{13}{16}$.

LONDEN, 26 SEPTEMBER 1927.

Op Dinsdag verleden week was geld zeer krap en vermeed de markt slechts met moeite de Bank van Engeland. Op de overige dagen en vooral de laatste dagen van de week was geld vrij gemakkelijk.

Einde van deze week hebben groote geldverschuivingen plaats in verband met de afbetalingen van eene serie National War Bonds, het opnemen van de nieuwe serie $4\frac{1}{2}$ Treasury Bonds en van couponbetalingen op Gouvernements en andere leeningen.

Disconto bleef vast op $4\frac{5}{16}$ — $\frac{3}{8}$. Het goedkoop worden van Dollars bleef zonder invloed, daar men aanneemt, dat dit van voorbijgaanden aard is en vermoedelijk voortspruit uit den verkoop van de opbrengst van een der vele Dollarleeningen, die in den laatsten tijd voor Europeesche rekening geplaatst zijn. Ook het feit, dat schatkistpromessen tegen lagere prijs ($\pm 4\frac{1}{4}$) konden worden toegewezen, had geen noemenswaardigen invloed, daar de gewilde vervaldagen (laatste week in December) van deze partij promessen de oorzaak van den door de regeering verkregen gunstiger koers waren.

DE VOORGESTELDE MUNTHERVORMING EN SURINAME.

De Staatscommissie voor het Muntwezen heeft zich bij het uitbrengen van haar Advies van Maart 1926 bepaald tot het muntwezen van Nederland en dat van Nederlandsch-Indië, en zich daarmede strikt gehouden aan de haar verstrekte opdracht. Met de andere koloniale gebieden, Suriname en Curaçao, die evenals Ned.-Indië eenheid van munt hebben met het moederland, heeft de Commissie zich niet beziggehouden. Alleen constateert zij in haar Advies, dat, op het tijdstip van den aanvang van haar werkzaamheden ook het financieelwezen in West-Indië in een ongewenschten toestand was gekomen.

Men moge het betreuren, dat ook deze ongewenschte toestanden niet nader in beschouwing zijn genomen, en wijzen op de woorden van den Voorzitter der Commissie, waar deze in antwoord op de installatierede van den Minister o.m. sprak van „de groote waarde, dat de nieuwe en zeer groote problemen, die op het gebied van het geldwezen voor moederland en koloniën¹⁾ zijn ontstaan, zullen onderworpen worden aan een rustig overleg en een zaakkundige beoordeeling van een Commissie”, woorden, die wellicht in staat zijn geweest eenige verwachting te wekken ten aanzien van West-Indië, verklaarbaar is het alleszins, dat de Commissie zich gehouden heeft aan haar tot Nederland en Ned.-Indië beperkte opdracht. Immers de vraagstukken van Nederland en Indië op monetair gebied gaan in belangrijkheid die van onze beide Amerikaanse koloniën ver te boven. Bovendien zou de taak der Commissie, indien zij ook deze verhoudingsgewijs minder belangrijke kwesties in den kring harer beschouwingen had getrokken, niet onbelangrijk zijn uitgebreid en verzwaard, aangezien zowel Suriname als Curaçao elk weer een eigen, zeer bijzondere monetaire geschiedenis heeft.

Overigens gaf de samenstelling der Commissie, waarin West-Indië niet was vertegenwoordigd, geen aanleiding eventueele verwachtingen in deze richting te versterken.

Voor wat Curaçao betreft, mag thans echter worden verwacht, dat de in dit deel van West-Indië liggende vraagstukken op muntgebied onder het oog zullen worden gezien door de Staatscommissie, welke enkele maanden geleden is ingesteld om van advies te dienen ten aanzien van het circulatiebankwezen in deze kolonie. Of daarbij tevens zal worden beschouwd de toestand van het geldwezen in Suriname, dat weer geheel op zichzelf staat en beduidende verschillen toont met dat van Curaçao, moet worden betwijfeld. Het leek mij daarom niet ongewenscht, te dezer plaatse eens te wijzen op de consequenties, welke uit de aanvaarding van de voor Nederland voorgestelde munt hervorming zullen voortvloeien voor het geldwezen van Suriname. En daar eenige beschouwingen aan vast te knoopen.

De eenheid van munt tusschen Nederland en Suriname bestaat reeds, evenals tusschen Nederland en Curaçao, van 1827 af. Bestond deze munteenheid voor Curaçao tot 1901 eigenlijk slechts in theorie, doordat het Nederlandsche zilvergeld door allerlei minderwaardige vreemde munten werd uitgestooten, in Suriname heeft deze eenheid van den beginne ook praktisch bestaan. Wel heeft de harde circulatie gedurende de eerste decennia een moeilijken tijd doorgemaakt wegens de depreciatie van het eigen fiduciaire betaalmiddel en een daaruit voortspruitend gebruik van het zilver, voor remisedoeleinden, maar vreemde betaalmiddelen, ofschoon voorkomend, hebben in dien tijd toch nooit de plaats van de Nederlandsche munt geheel kunnen innemen.

Gelijktijdig met de invoering van het Nederlandsche muntstelsel in 1827 werden, naast het sterk ge-

deprecieerde z.g. kaartengeld (door het Gouvernement van 1761 af uitgegeven, aanvankelijk gedekt doch reeds spoedig ongedekt muntpapier), tevens in de kolonie gangbaar verklaard de biljetten van de Nederlandsche Bank en van de Alg. Nederl. Maatschappij ter begunstiging van de Volksvlijt, de tegenwoordige Belgische Société Générale. In 1828 werd het kaartengeld ingetrokken, waarbij voor 310 gld. Sur. Cr. 100 gld. Ned. Cr. werd betaald.

De bankbiljetten van de Nederlandsche Bank schijnen practisch nooit in de kolonie in circulatie te zijn geweest. Van de Alg. Maatschappij zijn voor f 2/m.m. biljetten in circulatie gebracht. Zoals te verwachten was, werden deze in beduidende mate voor remisedoeleinden gebruikt en verdwenen spoedig uit den omloop.

Daarna werd door het Gouvernement een nieuw fiduciair betaalmiddel gecreëerd, uitsluitend voor binnenlandsch gebruik bestemd. Het ging in 1829 over tot de oprichting van de Particuliere West-Indische Bank, in tegenstelling met den naam, een zuivere staatsbank, welke biljetten uitgif, hoofdzakelijk gedekt door voorschotten aan plantages, een hoogst risquante dekking dus. Al spoedig begonnen deze biljetten weer te depreciëren, zelfs tot 70 pCt. van de oorspronkelijke waarde. In 1848 werden zij ingetrokken tegen schatkistbiljetten, welk in 1849 aflosbaar zijn gesteld in Nederlandsche specie.

Tot 1865 schijnt men het in de kolonie vrijwel zonder fiduciaire betaalmiddelen te hebben kunnen stellen. In dat jaar ving de Surinaamsche Bank haar werkzaamheden aan. Aan deze door Mr. N. G. Pierson naar het model van de Nederlandsche en Javasche Banken opgerichte bankinstelling, die thans ook nog haar nuttige functie in de kolonie vervult, zijn moeilijkheden evenmin bespaard gebleven, maar haar biljetten heeft zij steeds voor depreciatie van eenig belang weten te behoeden. Hierdoor is ook de circulatie van harde betaalmiddelen — met uitzondering van de jaren 1918 en volgende, die ook hier de zilverbons brachten — ongestoord geweest. Wanneer men dit resultaat vergelijkt met den toestand op Curaçao, waar tot 1901 nog wantoestanden heerschten, welke sindsdien zijn verbeterd, doch waar het geldwezen nog steeds op een afdoende regeling wacht, dan mag men dit de Surinaamsche Bank als een verdienste aanrekenen.

Tot zoover in het kort enkele historische bijzonderheden van het geldwezen dezer kolonie sedert de invoering der munteenheid met Nederland, waardoor men eenig inzicht krijgt in de moeilijkheden, die zich hier op dit gebied hebben voorgedaan, moeilijkheden, welke zoozeer verschillen van hetgeen het moederland en Indië te zien geven.

De regeling van het muntwezen in Suriname, zooals die thans bestaat, is neergelegd in de Wet van 1 Juli 1909 (Stbl. 212), aangevuld in 1915 (Stbl. 166). Werd in 1826 en 1853 resp. de Nederl. Muntwet van 1816 en 1847 voor deze kolonie *toepasselijk* verklaard,¹⁾ bij de wet van 1909 is het Surinaamsche muntwezen *zelfstandig* geregeld, evenals dit reeds in 1899/1901 voor Curaçao was geschied. Sedertdien bestaat er dus geen *direct* verband meer tusschen de muntregelingen van moederland en kolonie, doch een *indirect*, wegens het gebruik van dezelfde, gelijke eigenschappen bezittende muntstukken. Een wijziging van de Ned. Muntwet brengt nu niet meer automatisch een gelijke verandering in het Surinaamsche muntwezen met zich, doch zal, indien de wijziging niet wordt overgenomen, toch indirect van het grootste belang kunnen zijn.

De voornaamste bepaling van de Surinaamsche Muntwet van 1909 is, dat iedere schuldeischer beta-

¹⁾ Als merkwaardigheid zij hierbij nog vermeld, dat de toepasselijkverklaring van de Wet van 1847 van kracht is gebleven tot 1909, dat is 8 jaar, nadat deze wet in Nederland haar bindende kracht had verloren.

¹⁾ Cursiveering van mij.

ling kan vorderen in wettige betaalmiddelen, als hoedanig worden aangewezen de Nederlandsche munten (van den ducaat wordt in deze wet niet gesproken) in goud, zilver, nikkel en brons, aan welke dezelfde eigenschappen worden toegekend als in het moederland. In Suriname bestaat dus ook eenheid van pasmunt, in tegenstelling met Indië en Curaçao, waar pasmunt met een eigen muntslag circuleert.

De overige bepalingen dezer wet zijn hier van ondergeschikt belang, en kunnen derhalve buiten beschouwing blijven. Opgemerkt zij alleen nog, dat van een muntfonds, zooals in de Indische Muntwet, geen sprake is. Hetgeen bij den geringen omvang van deze circulatie alleszins verklaarbaar is.

Volledigheidshalve vermeld ik ten slotte de invoering in April 1918 van de Zilverbons (van f 2,50 f 1,— en f 0,50), noodgeld waarvan einde 1926 nog slechts f 85.000 in omloop was.

Wat zal nu de invloed zijn op het muntwezen van Suriname van een eventuele aanvaarding der voorstellen van de Staatscommissie?

De bestaande *gouden* munten wenscht de Commissie, zoowel voor Nederland als voor Indië, gehandhaafd te zien. Er is niet de minste reden om aan te nemen, dat ten aanzien van Suriname in deze een ander standpunt zal worden ingenomen. De grondslag voor het Surinaamsche muntwezen blijft dan dezelfde als die voor Nederland.

De voorstellen ten aanzien van het *zilver* zijn van veel wijder strekking, meer nog voor de koloniën dan voor Nederland. Voor Nederland wenscht de Commissie den rijksdaalder en gulden te maken tot een betaalmiddel tot beperkt bedrag, dus tot pasmunt, en het halve-guldenstuk af te schaffen.

Deze beide voorstellen beteekenen voor de binnenlandsche circulatie van Nederland eigenlijk slechts vastlegging van bestaande toestanden. Het betalingsverkeer hier te lande behoeft bij haar tegenwoordige ontwikkeling den rijksdaalder en gulden niet meer als betaalmiddel tot elk bedrag. En aan het halve guldenstuk blijkt in 't geheel geen behoefte meer te bestaan.

In de koloniën, in Oost- zoowel als West-Indië, met hun grootendeels primitieve bevolking, is de ontwikkeling nog lang niet zoo ver, dat het grove zilver voor grotere betalingen zou kunnen worden gemist, en is de halve gulden nog een veelvuldig voorkomende munt. Voor Ned. Indië wordt door de Commissie dan ook niet voorgesteld de teekmunt tot pasmunt te degradeeren, noch den halven gulden af te schaffen.

Ondersteld mag worden, dat wat met het oog op de toestanden in Oost-Indië wordt voorgesteld ook zal gelden voor West-Indië, dat in dit opzicht in overeenkomstige omstandigheden verkeert; daar dus de teekmunt zal worden gehandhaafd evenals de halve gulden.

Dat voor Suriname ook gedacht zou kunnen worden aan het creëren van een eigen teekmunt, evenals de Staatscommissie voor Indië voorstelt, mag voorloopig wel als uitgesloten worden beschouwd. Welk een kostbare maatregel zou dit zijn voor een gebied, waar de harde circulatie (zonder den voorraad bij de circulatiebank) op niet meer dan 6 à 7 ton is te stellen. En bezwaren of gevaren voor Nederland kan men er wel niet aan verbonden achten, dat in een dergelijk gebied wellicht 1 millioen van zijn pasmunt circuleert of in voorraad wordt gehouden, een bedrag dat gering is in verhouding tot de circulatie van Nederland zelf, welke door 's Rijks Muntmeester in 1924 op f 90/m.m. werd gesteld.

Er van uitgaande, dat in Nederland en Suriname, evenals voorheen, dezelfde munten zullen blijven circuleeren (met uitzondering dan van den halven gulden, die hier verder buiten beschouwing zal worden gelaten), dan zal naar het *uiterlijk* de eenheid van munt blijven bestaan. Wanneer de grove munt in Nederland echter tot pasmunt zal zijn gedegradeerd,

en deze munten in Suriname teekmunten zullen blijven, de eigenschappen dezer munten in Suriname eenzijdig en Nederland anderzijds dus zullen verschillen, dan zal *in wezen* de munteenheid tusschen moederland en kolonie zijn verbroken. Wel bestaat dan nog de eenheid van gouden munt, maar daar deze evenmin als in Indië in circulatie is, wijl zij daarin geen rol van belang kan vervullen, heeft deze eenheid practisch heel weinig te beteekenen.

De eenheid van munt met het moederland heeft steeds haar uitdrukking gevonden in het zilver, dat bijna de geheele harde circulatie vormde. Het vervulde daarin zijn primaire functie van betaalmiddel tot elk bedrag. Zijn secundaire functie, die van remisemiddel, was van niet minder groot belang. Als zoodanig was het, buiten de circulatiebank om, een groote steun tot handhaving van de pariteit der binnenlandsche rekeningseenheid, oefende het een regulariseerende werking uit.

Van welke groote beteekenis voor de rust en orde in het Surinaamsche geldwezen dit geweest is, blijkt wel afdoende uit het feit, dat tot 1920, toen de uitvoer van zilver in verband met den hoogen zilverprijs werd verboden (een maatregel welke, in tegenstelling met elders, nog steeds van kracht is), de wisselkoers op Amsterdam steeds dicht bij de pariteit heeft gelegen. Blijkens een opgave in de Encyclopaedie van Ned. West-Indië behoefde de postwisselkoers tusschen 1888 en 1916 slechts 4 maal gewijzigd te worden:

in 1888 op 100	in 1904 op 100½
in 1892 op 101	in 1907 op 100

't Gevolg hiervan is geweest, dat blijkens de jaarverslagen van de Surin. Bank uit de kassen dezer instelling gedurende 36 jaren (van 1882 tot 1917) aan munt (w.o. ook vreemde munten) in de circulatie is afgevoerd slechts voor een totaal van f 1.231.453 d.i. gemiddeld f 34.000 per jaar.

Na het wegvallen van „het zilveren bolwerk” in 1920 is de toestand niet onbeduidend gewijzigd. Het jaarverslag van de Sur. Bank over 1925 geeft een staatje van de wisselkoersen op Amsterdam na 't jaar 1920, waaruit ik enkele overneem:

28 Februari 1921.....	101
3 Januari 1922	105
13 Maart 1922	101
21 Maart 1923	105
22 Januari 1924	107
10 April 1925	105
3 Februari 1926.....	101

En sedertdien is de rust nog niet weergekeerd; op 20 Juli jl. werd te Paramaribo de koers weer verhoogd op 103.

Ik treed over deze hooge wisselkoersen en hun oorzaken hier niet nader in bespreking, daar dit mij te ver zou voeren; wie daaromtrent meer wenscht te weten, verwijs ik naar de uitvoerige beschouwingen in de jaarverslagen der Sur. Bank van 1921—1926. Ik wijs er slechts op, hoe duidelijk uit deze gegevens blijkt het nut van de functie van het zilver vóór 1920, en hoe noodig het is, dat in een dergelijk klein koloniaal gebied van geheel eenzijdige economische structuur afdoende waarborgen bestaan tegen verstoring van het geldwezen. Want hooge of onzekere wisselkoersen, die veelal een gestoorde en zwakke circulatie ten gevolge hebben, zijn allerminst lokmiddelen voor het kapitaal, dat Suriname zoo zeer behoeft. Waar men thans bezig is de aandacht voor dit land te vragen van het z.g. Indische kapitaal, en de Regeering bereid is gebleken tot belangrijke concessies op verschillend gebied om de vestiging van nieuwe ondernemingen te bevorderen, daar mag op dit punt wel eens met nadruk worden gewezen.

Wordt de teekmunt in Nederland dus pasmunt, en legt de Staat aan verwisseling van groote bedragen dezer munt hier te lande bezwaren in den weg,

hetgeen met het oog op den toekomstigen toestand van het muntwezen in Indië is te verwachten, dan komt in Suriname de voornaamste waarborg voor een stabiel geldwezen te vervallen.

Toch dient een dergelijke waarborg weer voor Suriname te worden gecreëerd. Het ligt voor de hand deze te zoeken in de richting van het goud, daar onder de omstandigheden in beschouwing alleen de gouden munten gelijke betaalkracht in Suriname en Nederland zullen behouden.

Het goud in ruime mate in de circulatie te doen afvloeien om het op die wijze de functie van het zilver te doen overnemen, zou zeker een negatief resultaat opleveren; als circulatiemiddel bestaat er in de kolonie geen behoefte aan, zoodat het al spoedig verdwenen zou zijn en voor „hoarding” gebezigd.

Als mogelijkheid blijft over het voeren van een goudpolitiek door de circulatiebank. Het zal echter duidelijk zijn, dat voor het succesvol voeren daarvan de verhoudingen in dit land veel te klein zijn. Uitvoer zoowel als invoer stijgen zelden boven een waarde van f 10/m.m. De circulatiebank is, met uitzondering van de W.I. Cultuurbank die uitsluitend op dit speciale gebied werkzaam is, de eenige bankinstelling. Haar circulatie bedroeg ultimo 1926 f 1.7 miljoen. De nivelleerende werking van het groote getal en van regelmatige vraag en aanbod ontbreken hier dus ten eenenmale.

Het wil mij voorkomen, dat in deze richting toch een oplossing ligt, wellicht de eenige, welke ernstige overweging verdient. Moge toch blijkens het voorgaande het voeren van een eigen goudpolitiek als uitgesloten zijn te beschouwen, voor het voeren van een op het moederland gerichte gold-exchange politiek lijkt mij de mogelijkheid aanwezig.

In de geschiedenis van de Javasche Bank ziet men, hoe vóór 1906 herhaaldelijk zilververschepingen noodig bleken te zijn om de pariteit van de munt te beschermen. Van dat jaar af heeft deze Bank echter het systeem toegepast, dat onder den thans zoo bekende naam een zeker renommée heeft verkregen. Na 1906 zijn voor dit doel goud- en zilververschepingen naar het moederland niet meer noodig geweest.

De bepalingen van het octrooi van de J.B., die dit systeem tot ontplooiing hebben gebracht, zijn sedert 1918 ook in het octrooi van de Sur. Bank opgenomen. Sederdien mag de Sur. Bank eveneens een deel van haar metaaldekking buiten Suriname aanhouden, en een buitenlandsche wisselportefeuille aanleggen. Van deze bepalingen schijnt echter nog weinig gebruik te zijn gemaakt; voor zoover ik kan nagaan, is alleen in 1919 en in 1920/21 een deel der metaaldekking tijdelijk in Amsterdam aangehouden. Wordt dit stelsel intensiever toegepast, en beschikt men naast de saldi bij buitenlandsche correspondenten steeds over een buitenlandsche wisselportefeuille en een deel der metaaldekking in het buitenland i.c. te Amsterdam, dan zal men, door zoo noodig portefeuille en overbodige dekking tijdig te kunnen afstooten, daar steeds zoo groot mogelijke saldi te zijner beschikking hebben. En op die wijze zal men den koers op Amsterdam dan gemakkelijker beheerschen en groote schommelingen daarin weten te voorkomen. Voor de andere wisselkoersen, welke geheel door dien op Amsterdam worden beheerscht, leunt men dan tegen de Nederlandse Bank en de door haar gevoerde goudpolitiek.

Door deze politiek te volgen, zal de Sur. Bank, behalve natuurlijk in abnormale tijden, steeds in staat zijn den wisselkoers op Amsterdam tusschen nauwe grenzen te houden. Het lijkt mij dan ook de aangewezen weg, dat bij het wegvallen van het zilver, de zorg voor de handhaving van de pariteit in Suriname, gelijk dit in de meeste landen weer geschiedt, geheel wordt toevertrouwd aan de circulatiebank voor dit gebied, en deze zich tegenover het Gouvernement verbindt — niet tot het voeren van een goudpolitiek, maar om, behalve in buitengewone omstandigheden,

ter beoordeeling van den Gouverneur, steeds wissels op Amsterdam verkrijgbaar te stellen tegen een koers, welke een bepaalden maximumkoers niet te boven gaat.

Dat deze taak haar onder niet al te ongunstige omstandigheden niet te zwaar is, leert de geschiedenis dezer bank van 1865 tot 1918, toen de aangehaalde ruimere bepalingen zelfs nog in het octrooi ontbraken. Elders heeft het systeem van maximumwisselkoersen op het moederland ter bescherming van de muntpariteit ook met succes gewerkt. Ik noem hier het v.m. Duitsch-Oost-Afrika, eveneens een kleine, hoofdzakelijk landbouwkolonie, waar van 1905 tot den oorlog werkzaam was de Deutsch-Ostafrikanische Bank, welke zoowel in Dar-es-Salam als te Berlijn bij de afgifte van haar wissels op deze plaatsen aan bepaalde koersen gebonden was. Hier was dus ook het kantoor in het moederland verplicht tot afgifte van wissels beneden een bepaalden koers. Waarom dit niet noodig is voor Suriname, blijkt uit hetgeen hier verder volgt.

Is de verlagings in Nederland van de teekennunt tot pasmunt voor het Surinaamsche muntwezen van vitaal belang, ook de handhaving van deze munten te teekennunt in Suriname heeft haar consequenties, en voor de circulatie van Suriname en bij de handhaving der muntpariteit. Bij appreciatie van den Sur. gulden blijft de mogelijkheid immers bestaan, om van Nederland uit zilver in Suriname in te voeren. Dit moge van nut zijn, doordat op deze wijze te groote appreciatie automatisch en zonder vaststelling van een maximum-afgiftekoers voor wissels op Suriname wordt voorkomen, het brengt voor de circulatie het gevaar met zich, dat deze hierdoor in oververzadigden toestand kan geraken. Een te-veel zou automatisch in de kassen van de Sur. Bank terecht komen, mede doordat art. 14 sub 4 van het octrooi haar verplicht, tegen overneming van gouden en zilveren standpenningen, aan het Gouvernement bankbiljetten te leveren tot zoodanig bedrag als zal worden verlangd. Vooral met het oog op de door haar te volgen politiek ter bescherming van de muntpariteit waarbij dit een zeer belemmerenden invloed zou kunnen uitoefenen, moet dit ongewenscht worden geacht, zoodat men onder die omstandigheden dient te overwegen of de betreffende octrooibepaling niet zal moeten worden geschrapt.

In elk geval dient het Gouvernement er op bedacht te zijn om t.z.t. met het moederland een regeling te treffen, waardoor een surplus aan zilver in de Surinaamsche circulatie zijn weg weer naar Nederland kan vinden, een regeling welke bij de bestaande verhoudingen wel niet moeilijk te treffen zal zijn. Hierdoor zou dan tevens gehandhaafd worden de garantie, welke de kolonie door het bestaan van de munteenheid ook thans indirect voor haar harde circulatie bezit.

Ten slotte nog een enkel woord over de *Zilverbons*. Deze deden hun intrede in de kolonie 6 April 1918. De maximum-uitgifte werd aanvankelijk gesteld op f 500.000, en later verhoogd tot f 800.000. De coupures waren f 2,50, f 1 en f 0,50. Zij verkregen evenals hier te lande de hoedanigheid van wettig betaalmiddel tot elk bedrag, en zouden worden ingetrokken, zoodra daarvoor weer voldoende zilver beschikbaar zou zijn.

De circulatie nam deze betaalmiddelen gemakkelijk op. Eind 1920 was daarin voor f 588.230 afgevoerd, hetgeen tevens het hoogste bedrag der zilverbon-circulatie is. In 1922 ging men over tot de intrekking der bons van f 1 en f 0,50. Het vertrouwen in dit betaalmiddel werd daardoor eenigszins geschokt. Tot intrekking van de bons van f 2,50 werd tot heden nog niet overgegaan. Eind 1924 was hiervan nog in circulatie f 85.000. In den omloop spelen zij dus nog slechts een geringe rol.

Het heeft dan ook weinig zin meer, deze bons te laten voortbestaan. Daar in de tropen aan dit kleine betaalmiddel grooter bezwaren kleven dan in Nederland, is er een reden te meer om tot algeheele intrekking er van over te gaan.

I. Bos.

Dordrecht, September 1927.

TIEN JAREN PRODUCTIESTATISTIEK.

Statistics is a science as fundamental to business as physiology to medicine, or physics to engineering. (Prof. E. B. Wilson in The Am. Econ. Review, Maart '27).

Op 1 December 1927 zal het tien jaar geleden zijn, dat de „Wet houdende maatregelen tot het verkrijgen van een juiste Statistiek van Voortbrenging en Verbruik”, tot stand kwam. Een aanleiding om een terugblik op de afgelopen periode te werpen en in het licht te stellen, waarmede onze statistische kennis sedert 1917 verrijkt is. Verrijkt, want vergelijken wij hetgeen thans en hetgeen tien jaar geleden omtrent de productie der nijverheid bekend was, dan blijkt, dat wij ons in een grooten vooruitgang mogen verheugen.

De productiestatistiek is uit nood geboren. Grote moeilijkheden bij de onderhandelingen met het buitenland, grove fouten en geldverspilling waren in den crisistijd het onvermijdelijk gevolg geweest van de vrijwel volslagen onbekendheid met hetgeen door de Nederlandsche nijverheid werd voortgebracht en verbruikt. Dank zij de toen tot stand gekomen wet op de productiestatistiek en de over het geheel loyaal verleende medewerking van de fabrikanten bij de uitvoering dier wet, beschikken wij thans over jaarlijksche overzichten van verbruik, productie, afzet, personeel en machine-installatie. Wel moet onmiddellijk hieraan worden toegevoegd, dat dit alles op het oogblik nog maar betrekking heeft op een 25-tal der voornaamste takken van nijverheid, terwijl de productiestatistiek toch eigenlijk zoo niet alle, dan toch alle meer belangrijke industrieën behoort te omvatten; maar dit neemt niet weg, dat de thans aanwezige gegevens op zichzelf reeds een waardevol materiaal vormen en de kern zijn van een meer volledige statistiek, die ook de andere voor ons land belangrijke industrieën betreft.

Memoreeren wij nog even, dat de eerste telling in 1918 plaats had, dat deze nagenoeg de geheele nijverheid betrof en ten doel had de productie in de jaren 1913 en 1916 te leeren kennen. Daar de ondernemers niet voorbereid konden zijn en tal van gegevens dan ook niet meer te achterhalen waren, daar niet alle ondernemingen even preciese gegevens hebben verstrekt (aan het houden van een telling onder bijzondere omstandigheden en met een speciaal doel is altijd een groot gevaar verbonden) en daar het Centraal Bureau toen nog niet geoutilleerd was om voldoende controle uit te oefenen, kon deze telling in het algemeen slechts ruwe, vaak min of meer geschatte uitkomsten opleveren. Over 1919 en 1920 zijn tellingen gehouden van een beperkt aantal takken van industrie, met de bedoeling dat in vijf jaar tijd alle takken van nijverheid een beurt zouden krijgen; de opgaven, de controle en daarmee de uitkomsten waren veel beter dan die van de eerste telling.

Inmiddels was voor de productiestatistiek een moeilijke tijd aangebroken. De industrieelen, die over het geheel ernstig van de malaise, welke op de jaren van schijnwelvaart volgde, te lijden hadden, die ook sterk moesten bezuinigen, wilden bevrijd worden van de banden, waarin zij zich van overheidswege geslagen achtten en met de crisismaatregelen wilden verscheidenen hunner ook de productiestatistiek kwijt. De invulling der telkaarten nam tijd in beslag (alhoewel lang niet zooveel als sommigen wel meenden) en daarbij kwam, onder den invloed der gebeurtenissen op sociaal gebied, een zekere tegenzin tegen het verstrekken van gegevens aan de overheid. Ook van het feit, dat de gegevens bij het Centraal Bureau voor de Statistiek safe zijn en nooit aan den fiscus of welke andere autoriteit of instelling ook worden verstrekt en dat publicatie alleen na overleg met de ondernemersorganisaties en in zoodanigen vorm plaats heeft, dat de gegevens betreffende de afzonderlijke ondernemingen geheim blijven, moesten vele ondernemers nog overtuigd worden. Besprekingen gehouden in een ge-

combineerde vergadering van de Centrale Commissie voor de Statistiek met den Nijverheidsraad leidden tot een voorstel aan de Regeering, hierop neerkomende, dat voortaan jaarlijks een telling zou worden gehouden van de voornaamste (dus niet meer van alle) takken van nijverheid en dat de telkaarten sterk zouden worden vereenvoudigd. De vraag naar de afschrijvingen kwam geheel te vervallen. Dit voorstel is helaas slechts ten deele in uitvoering kunnen komen, omdat de Regeering meende, in verband met de bezuiniging, niet meer te kunnen beschikbaar stellen dan $\frac{1}{3}$ van het bedrag, dat daarvoor noodig was. Vandaar dat niet alle voornaamste takken van bedrijf geteld worden, maar slechts een deel er van.

Thans een enkel woord over de punten, waarover de statistiek sedert 1921 loopt. Eerstens natuurlijk het *aantal ondernemingen*, waarbij opgemerkt zij, dat bij sommige industrieën de kleinere bedrijven, die uit het oogpunt van de productie van weinig of geen belang zijn en waarvan de telling onevenredig veel moeite zou opleveren, buiten de statistiek blijven. Zoo de kleine schoenmakerijen, die minder dan 1000 paar per jaar maken. Gebleken is, dat de productie van de ruim 250 schoenmakerijen, die tusschen 100 en 1000 paar maken, niet meer dan ± 2 pCt. van de geheele schoenproductie uitmaakt. Zoo blijft ook telling van de fabrieken met minder dan 25 arbeiders in sommige branches van de metaalindustrie om dezelfde reden achterwege.

De vraag naar den omvang van het *personeel* betreft den toestand omstreeks half September, tenzij er redenen zijn waarom een andere datum gesteld is. Het ware juister geweest te vragen naar het gemiddeld aantal arbeiders in het jaar, maar dan zouden de ondernemers weer een berekening hebben moeten maken, die men hun wilde besparen. Het personeel is onderscheiden naar de eigenlijke werklieden enerzijds en administratief en technisch personeel anderzijds. Verder is een onderscheiding gemaakt naar geslacht en naar personen van 18 jaar en ouder en personen beneden dien leeftijd.

Te meer omdat in Nederland nog nooit een bedrijfstelling gehouden werd, is de vraag naar *aantal, soort en vermogen der primaire krachtwerktuigen* van groot belang. Voor sommige bedrijfstakken worden ook de arbeidswerktuigen (spillen, getouwen, papiermachines, ijzermeltovens) opgegeven.

Daarna komen wij tot de vragen betreffende de *verbruikte materialen*, waaronder ook verstaan zijn brandstoffen, gas en elektrische stroom, en betreffende de *productie*. Het zijn vooral deze vragen, die na 1920 aanmerkelijk vereenvoudigd zijn. Onder den drang der crisis-omstandigheden had het Bureau aanvankelijk zeer gedetailleerde opgaven over de materialen en producten moeten vragen. Sedert 1921 behoeven uitsluitend omtrent de voornaamste artikelen afzonderlijke opgaven verstrekt te worden.

Merkwaardig is, dat het Centraal Bureau na de vereenvoudiging heeft moeten voldoen aan den wensch van de industrieelen en hun organisaties in sommige takken van bedrijf om weer tot eenige uitbreiding van het aantal posten over te gaan. Een enkele maal gingen de wenschen der organisaties in dit opzicht zoover, dat daaraan weerstand moest worden geboden, op grond van de te verwachten moeilijkheden met de ondernemers zelf. De opgaven, welke omtrent den *afzet* verstrekt worden, zijn zooveel mogelijk onderscheiden naar afzet met binnenlandsche en afzet met buitenlandsche bestemming, wat van belang is, omdat uit de Handelsstatistiek niet blijkt of het uitgevoerde Nederlandsch dan wel vreemd product was.

gevraagd is wel waarom niet met opgaven nopens de *hoeveelheden* kan worden volstaan en waarom ook de *waarde* van het materialenverbruik en van de productie moet worden opgegeven, vooral omdat bij groote prijsverschillen vergelijking van de waardcijfers moeilijk wordt. In verband hiermede moet er

op gewezen worden, dat in tal van gevallen de hoeveelheid niet op te geven is en dat dan elke maatstaf zou ontbreken. Hoe zouden b.v. de machinefabrieken, de textielabrieken enz. een beeld van sommige deelen hunner productie en van hun totale productie kunnen geven anders dan in guldens? De grondstoffen en de producten van tal van industrieën zijn zoo verschillend, dat zij zich niet tot samentelling, anders dan in waarde, leenen.

Is het noodig vele woorden te gebruiken om het eminente belang van een onpartijdige productiestatistiek voor tal van problemen op industrieel, financieel en algemeen economisch gebied aan te toonen? In de „Economisch-statistische Berichten” van 31 Augustus j.l. wees de heer C. Zaalberg, aan de hand van de uitkomsten der productiestatistiek, op de toename van de productie per arbeider. Het zijn de cijfers van diezelfde statistiek, waaruit ook de vrij algemeene toeneming van het vermogen der machine-installatie spreekt. Een volledige opsomming van de nationale en internationale problemen, waarbij cijfers van de nijverheid in haar geheel of van sommige industrieën afzonderlijk noodig zijn, is vooruit niet te geven. Volstaan moge worden met het noemen van: bescherming der nijverheid, handelstractaten, accijnsheffing, spoorweg-, scheepvaart-, koloniale politiek, productiebeperking, electriciteitsvoorziening, vakonderwijs, nijverheidsvoorlichting, enz.

Is het wonder, dat de industrieelen en vooral de ondernemersorganisaties, die de belangen hunner leden hebben te behartigen en daarvoor betrouwbare cijfers als feitelijken grondslag noodig hebben, het gemis aan een meer volledige productiestatistiek hoe langer hoe meer gaan voelen? De Internationale Economische Conferentie te Genève achtte voor een goede regeling en vol rendement der productie o.a. noodig een statistiek van de grondstoffenvoorziening en de productie en oordeelde het wenschelijk, dat deze gegevens in staat zouden stellen gewogen indexcijfers vast te stellen van de hoeveelheden goederen door de nijverheid van een land voortgebracht. Dergelijke inlichtingen zouden een juiste aanpassing van het aanbod aan de vraag en de toepassing eener productiepolitiek, welke de gevolgen van de schommelingen van de markt vermindert, mogelijk maken.

Het wordt inderdaad meer dan tijd dat de Nederlandsche statistiek niet langer beperkt blijft tot zoo betrekkelijk weinig takken van industrie, maar dat voortaan ook statistieken worden samengesteld van de andere voorname bedrijfstakken, welke daarvoor naar het destijds uitgesproken oordeel van den Nijverheidsraad en de Centrale Commissie voor de Statistiek in aanmerking komen.

Het was — wij zeiden het reeds — wegens de bezuiniging, dat de destijds ontworpen plannen niet geheel ten uitvoer konden worden gelegd. Bedoelde uitbreiding zou thans niet veel geld behoeven te kosten, indien dit in overleg met de industrie geleidelijk geschiedt. Het kleine, maar ervaren personeel voor de productiestatistiek beschikbaar zou geen groote uitbreiding behoeven te ondergaan. Men zou kunnen beginnen b.v. met de steenindustrie, de lederindustrie en dergelijke bedrijven, welken het niet onverschillig kan zijn over betrouwbare productiecijfers te beschikken. Wij twifelen niet, of het Centraal Bureau voor de Statistiek zou in deze de nijverheid, met welke het gaarne samenwerkt, groote diensten kunnen bewijzen. Ook onze Regeering, ons Parlement en allen, wien de welvaart van ons land na aan het harte ligt, zouden in de cijfers een dankbaar materiaal vinden voor hun studie en voor eventuele maatregelen.

E. W. VAN DAM VAN ISSELT.

's-Gravenhage, September 1927.

DE BELASTING DER FORENSEN.

Bij Kon. Boodschap van 14 September 1927 (Kamerstukken 1926—1927 n°. 410) is aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal een wetsontwerp aangeboden tot wijziging van enkele artikelen van de Gemeentewet betreffende de plaatselijke belasting, welke betrekking hebben op de bijzondere belasting welke van de forenzen wordt geheven. Het principiële punt of het rechtvaardig is van de forenzen een bijzondere belasting te eischen wordt niet aangevoerd. De groote werk-gemeenten en de industrie-centra kunnen deze belasting, bij de tegenwoordige financiële verhouding van Rijk en gemeenten eenvoudig niet missen. Dus moet zij worden gehandhaafd binnen deze grenzen, dat de bepalingen welke voor deze gemeenten niet van werkelijk groot financieel belang zijn, kunnen worden herzien. In dien zin moeten de voorgestelde wijzigingen worden begrepen. Zij mogen voor de groote gemeenten niet te veel schade opleveren.

Zonder veel bezwaar kunnen dus de kleine werkforenzen worden ontlast. Indien de plaatselijke inkomstenbelasting wordt berekend naar een zuiver inkomen van minder dan twee duizend gulden hebben de betrokken gemeenten (de woon-gemeente en de werk-gemeente) samen naar de verhouding $\frac{2}{3}$ en $\frac{1}{3}$ recht op één vollen aanslag. Voor de werk-gemeente is dit geen onoverkomelijke slag en de woon-gemeente ontvangt hetzelfde als thans.

Een tweede wijziging bestaat in het vrijstellen van de rijksambtenaren. Een grove onbillijkheid wordt hiermede opgeheven. De rijksambtenaar kan het toch niet helpen dat hij zijn arbeidskracht voor één salaris over meerdere gemeenten moet verdeelen.

Andere wijzigingen staan in verband met de jurisprudentie van de Kroon, rechtsprekende na gehoord advies van de Afdeling voor de Geschillen van Bestuur van den Raad van State. Deze wijzigingen betreffen in het bijzonder die epineuze vragen welke ontstonden, wanneer het hoofdverblijf in den loop van het belastingjaar werd gewijzigd. Over dit punt is wat gedokterd! Ook over den beroepstermijn zijn thans nog meer nauwkeurige bepalingen gesteld.

Een volgende wijziging betreft de woonforenzen. Door de nieuwe bepaling wordt een einde gemaakt aan tal van malligheden. De gemeenten die woonforenzen konden aanslaan kregen $\frac{1}{3}$ van een vollen aanslag over het geheele inkomen van een woonforens, ook al beschikte deze ongelukkige ter plaatse slechts over een zéér klein huisje. De beste woonforenzen werden door de bepalingen der wet zelf verdreven en de gemeentebesturen konden er — langs rechtmatige wegen! — zelfs niets tegen doen dat zij zóóveel belasting van woonforenzen moesten innen. Overigens proeft de kenner in deze legislatieve spijs de materie, in de jurisprudentie herhaaldelijk aangevoerd: „Er kan eene (beperkte) directe belasting worden geheven van de natuurlijke personen, die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er gedurende het belastingjaar meer dan 90 malen nachtverblijf houden anders dan als verpleegde in een krankzinnigengesticht of ziekenhuis, of er op meer dan 90 dagen van dat jaat voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden.” Men weet toch het verhaal van den buitenman, die in een gemeente, waar hij niet woonde, werd aangereden door een auto, werd opgenomen in het gemeente-ziekenhuis en — omdat hij aldaar langer dan 90 dagen moest worden verpleegd — werd aangeslagen als woonforens? Thans is nog bepaald, dat het bedrag der belasting niet onmiddellijk of middellijk afhankelijk mag zijn van het inkomen of van een deel van het inkomen. Het gaat — terecht — om den uiterlijken staat welke door den woonforens zelf wordt bepaald, zooals huurwaarde der woning en den duur van het verblijf.

De wijzigingen, thans voorgedragen zijn stellig nuttig en verdedigbaar. Maar de consequentie is, dat de regeling in haar geheel voor de groote werk-fo-

rensen nog onbillijker is geworden. Financieel belang immers hebben de werk-gemeenten in de allereerste plaats bij de belasting van de groote werk-forensen, die in hun gemeente de beschikking hebben over eene vaste inrichting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking, een beroep of bedrijf of er op meer dan 90 dagen aanwezig zijn tot uitoefening van eene betrekking, een beroep of bedrijf in een vaste inrichting. En deze groote werk-forensen blijven — ten behoeve der financiën van Amsterdam en Rotterdam en andere werk-centra — als van ouds zwaar belast. Toch zullen ook deze groote werk-gemeenten een veer moeten laten zitten, want de handelaar uit de buurt die op de beurs te Rotterdam en te Amsterdam zijn zaken komt doen en daar den geheelen dag werkzaam is, zijn relaties spreekt, zijn verdiensten maakt, is . . . plotseling vrij. Waarom eigenlijk? Hij is een typische werk-forens, al beschikt hij niet over een vaste inrichting. De grens van het rechtvaardige zal hier echter wel nooit worden gevonden, zoolang het Rijk aan de groote gemeenten het equivalent onthoudt, dat aan die gemeenten toekomt voor de diensten welke zij aan het Rijk bewijzen. Is dit punt beter geregeld — en het is het kernpunt van de financieele verhouding van Rijk en gemeente — dan kan de geheele inkomst uit de forensenbelasting, die zeer onrechtvaardig werkt en uit den tijd raakt, vervallen. Ik hoop het voor de groote werk-forensen en ik hoop het voor een juiste financieele verhouding van het Rijk met de groote werk-gemeenten in het bijzonder.

C. W. DE VRIES.

DE WISSELNOVELLE.

Bij de wet van 5 Juni 1925 S. 224 is een niet onbelangrijke wijziging van ons wisselrecht tot stand gekomen, Bij de schriftelijke behandeling daarvan is de vraag gedaan of niet tal van andere onderwerpen uit het wisselrecht, waarvan de regeling onbevredigend is, eveneens voor een wijziging in aanmerking behoorden te komen. Genoemd werden de voorschriften over de fondsbezorging, de wisselexemplaren, den herwissel, den vermisten wissel en het regres bij niet-betaling. Minister Heemskerk heeft daarop geantwoord, dat hij daaraan aandacht zou geven en aan de Staatscommissie voor de Burgerlijke Wetgeving, de z.g. Commissie Limburg is de vraag voorgelegd of deze en nog andere onderwerpen uit het wisselrecht herziening behoeven. De commissie heeft een voorstel gedaan, hetwelk ten grondslag ligt aan een onlangs ingediend wetsontwerp, waarbij opnieuw eenige wijzigingen in het wisselrecht worden voorgesteld.

Heel belangrijk zijn de wijzigingen niet, maar eenige onjuistheden en onduidelijkheden zullen daarmede worden weg genomen. Van de bovengenoemde onderwerpen heeft de commissie en met haar de Minister gemeend dat de bepalingen betreffende de fondsbezorging en het regres bij non-betaling geen verandering behoeven. Wat de fondsbezorging betreft, kan ik mij daarmede geheel vereenigen, maar ik betreur het, dat deze gelegenheid niet is gebruikt om eenige verandering te brengen in de strenge en naar mijn meening niet voldoende gemotiveerde bepalingen betreffende het protest. Het te niet gaan van alle verhaalsrecht op de endossanten, indien het protest niet tijdig, d.i. op den dag na den vervalldag is uitgebracht, mist redelijken grond. De mogelijke aantekening op den wissel in de plaats van het protest, bij de vorige herziening ingevoerd, geeft niet voldoende verbetering, daar voor deze aantekening de medewerking van den schuldenaar noodig is en ook overigens in de praktijk het protest nog veelal gebruikt wordt. Door den termijn van het protest eenige dagen langer te stellen, zou het doel, dat met protest beoogd wordt, evenzoo bereikt worden en zouden de thans bestaande bezwaren worden weggenomen. In verschillende buitenlandsche wetgevingen is dit ook zoo geregeld.

De thans voorgestelde herziening betreft behalve eenige redactiewijzigingen een vijftal onderwerpen, welke met elkander geen verband houden en welke ik daarom in de volgorde, waarin zij in de wet voorkomen, zal behandelen. De wijzigingen betreffen de wisselexemplaren, den zichtwissel, de omzetting van de verplichting tot borgstelling, waar dit vereischt wordt, in die tot zekerheidstelling, den vermisten wissel en den koers bij den herwissel.

1. In de regeling der wisselexemplaren was een kleine tegenstrijdigheid. Art. 104 bepaalt, dat de wissel in drie exemplaren moet worden geleverd, in prima, secunda en tertia en dat zij alle voor één en één voor alle gelden. Elk exemplaar is dus een wissel en vertegenwoordigt de anderen. Art. 160 echter bepaalt, dat ook op de secunda en tertia kan worden betaald, wanneer de wisselexemplaren de zgn. *clausula cassatoria* bevatten, dat de betaling van een exemplaar de anderen te niet doet. Ontbreekt dus deze *clausule*, dan is slechts de prima de eigenlijke wissel en kan op de secunda en tertia in het algemeen niet betaald worden.

De wijziging strekt nu om art. 160 te doen vervallen, terwijl art. 104 wordt aangevuld met de bepaling, dat de wisselexemplaren genummerd moeten zijn en dat op elk vermeld moet worden, hoeveel exemplaren zijn uitgegeven. Dan zullen dus werkelijk de exemplaren alle voor een en een voor alle gelden en zal ook op de secunda en tertia kunnen worden betaald. Men moet hierbij in het oog houden, dat de artt. 161 en 162 ongewijzigd zijn gebleven, welke de gevallen regelen, dat meerdere exemplaren zijn geaccepteerd of dat een exemplaar is geaccepteerd maar een ander is betaald. Indien in die gevallen de verschillende exemplaren in handen van verschillende houders te goeden trouw zijn, kan de schuldenaar verplicht zijn het wisselbedrag meerdere malen te betalen.

2. Van meer belang is een aanvulling van art. 116, waarin een bevredigende regeling wordt gegeven voor een bijzonder soort zichtwissel, waarvoor thans de rechtspraak beslissingen pleegt te geven, welke tot ongerijmdheden kunnen leiden.

Art. 116 regelt de termijnen voor den zicht en nazichtwissel, welke voor binnenlandsche wissels is gesteld op drie maanden. Dit wil zeggen: een wissel op zicht getrokken is betaalbaar, wanneer de betaling gevraagd wordt, maar deze betaling moet binnen drie maanden na de uitgifte gevraagd worden; en wat betreft den nazicht wissel, bv. een wissel twee maanden na zicht getrokken, is betaalbaar twee maanden, nadat deze is geaccepteerd of bij weigering van acceptatie is geprotesteerd van non-acceptatie. De termijn voor het aanbieden ter acceptatie is drie maanden, te rekenen vanaf de uitgifte van den wissel. De vervalt termijn kan dus wisselen van twee tot vijf maanden na de uitgifte.

Nu komt ook voor een andere formulering van een zichtwissel en hiervoor heeft de rechtspraak geen bevredigende oplossing gegeven.

Wissels worden uitgegeven met de aanwijzing van den vervaltijd op deze wijze: „betaalbaar na twee maanden of ten allen tijde na dien” of „betaalbaar op 1 November of daarna”. Men begrijpt dat deze *clausule* niet letterlijk mag worden uitgelegd, zoodat aan den betalingstermijn geen grens zou worden gesteld. Men heeft dezen wissel terecht beschouwd als een zichtwissel, waarop de termijn van drie maanden toepasselijk is. De moeilijkheid was echter vast te stellen van welk tijdstip de drie maanden beginnen te loopen.

De schrijvers laten dezen termijn aanvangen op het in den wissel genoemde oogenblik, waarop de betaling kan gevraagd worden en zij beperken dan dus den tijd daarna tot drie maanden. Evenals bij de andere zichtwissels is er dan een speling van dezen termijn,

waarbinnen de houder de betaling kan vragen en aan de clause wordt een rationeele beteekenis gegeven in het kader van de wisselvoorschriften.

De rechtspraak ziet in dezen wissel een gewonen zichtwissel, waarbij echter de termijn, waarbinnen betaling gevraagd kan worden, beperkt is. De termijn van drie maanden vangt aan bij de uitgifte van den wissel, maar de betaling kan eerst gevorderd worden op en na den gestelden datum. In de beide voorbeelden dus in het eerste geval gedurende de derde maand na de uitgifte en in het tweede geval tusschen 1 November en den dag, die drie maanden na de uitgifte ligt.

Zonderling wordt echter de toestand, wanneer op den in den wissel genoemden datum de wissel reeds meer dan drie maanden oud is; dan is de termijn reeds verlopen, vóór deze is aangevangen en is er geen vervaldag. Dit is natuurlijk geheel in strijd met de bedoeling van hen, die den wissel hebben uitgegeven en verhandeld hebben. Maar ook wanneer zich dit geval niet voordoet, wordt zonder noodzaak de termijn voor zichtwissels verkort.

Bij de voorstellen wordt dan ook de oplossing aan deze kwestie gegeven in den zin, welke reeds in de literatuur werd voorgestaan. Aan art. 116 wordt een nieuw lid toegevoegd, waarin bepaald wordt, dat wanneer een wissel wordt getrokken, betaalbaar op zicht na een zekeren tijd, de termijnen op dat oogenblik beginnen te loopen. Men kan een dergelijken wissel een omgekeerden nazichtwissel noemen welke hetzelfde resultaat heeft: betaalbaar twee maanden na zicht of betaalbaar na twee maanden of ten allen tijde daarna, geeft dan hetzelfde gevolg. In beide gevallen ligt de vervaltijd van den wissel tusschen twee en vijf maanden na den dag van uitgifte. Door deze aanvulling wordt een werkelijke verbetering aangebracht.

3. In vele gevallen eischt de wet het stellen van een borg. Indien de betrokkene weigert den wissel te accepteren, heeft de houder het recht van de endossanten of den trekker het stellen van een borg te vorderen, evenzo wanneer de acceptant voor den vervaldag failleert. Een houder van een wissel, aan wien deze echter niet is geëndosseerd, maar die schriftelijk kan bewijzen, dat de wissel hem door den laatsten geëndosseerde ter invordering is toegezonden, kan de betaling vorderen mits borgtocht stellende. Ook wanneer de betaling van een vermisten wissel gevraagd wordt, is het stellen van een borg vereischt.

In al deze gevallen wordt alleen gesproken van een borg en niet van andere zekerheid. Al zal art. 1867 B.W. ook gelden, dat bepaalt dat, indien een schuldenaar, die een borg moet stellen, daarin niet kan slagen, hij volstaan kan met het geven van pand, of hypotheek, zoo is er geen reden om deze zekerheid slechts subsidiair aan te nemen. De wijziging, welke in al deze gevallen de borgstelling door het stellen van zekerheid vervangt, beoogt om aan hem, die daartoe verplicht is, een ruimer keuze te geven.

4. De bepalingen betreffende een vermisten wissel worden evenzo aan een herziening onderworpen, behoudens hetgeen hierover reeds is vermeld ten aanzien der borgstelling. In het algemeen kan men geen betaling van een wissel verkrijgen dan tegen overgifte van den wissel. Indien deze echter vermist is, laat de wet toe, dat men de betaling kan vorderen, mits men voldoende zijn recht kan bewijzen en borgstelt voor alle vrijwaring. Wanneer de betrokkene of acceptant echter weigert te betalen, kan men geen protest doen opmaken, omdat men aan de formaliteiten van het protest niet kan voldoen: een woordelijke vermelding van hetgeen de wissel inhoudt zal in de meeste gevallen van een vermisten wissel niet zijn te geven, waardoor verschillende verhaalsrechten verloren gaan.

Thans wordt voorgesteld dat in het protest van non-betaling van een vermisten wissel de woordelijke vermelding van den inhoud van den wissel kan vervangen worden door een zoo nauwkeurig mogelijke omschrijving van dien inhoud. Men zal dus van een vermisten wissel ook protest kunnen doen opmaken en men zou dan ook de gewonen verhaalsrechten kunnen hebben. Deze worden aan den houder echter uitsluitend toegekend tegen den trekker en niet tegen de endossanten. Dit verschil komt mij niet voldoende gemotiveerd voor. De houder zal natuurlijk behoorlijk de vermissing en zijn rechten uit den wissel moeten aantoonen; hij zal zekerheid moeten stellen, waarom hem dan niet alle rechten toegekend?

5. Tenslotte worden de bepalingen betreffende den koers van den herwissel herzien. Een wisselcrediteur kan zijn regresrecht op zijn voorgangers uitoefenen door op hen een herwissel te trekken van het wisselbedrag plus rente en kosten.

De houder zou het wisselbedrag hebben moeten ontvangen ter plaatse, waar de wissel betaalbaar was. Indien nu een wisselkoers bestaat tusschen die plaats en de plaats, waarop de herwissel wordt getrokken, zal de herwissel naar dien wisselkoers moeten worden getrokken, wil de houder hetzelfde bedrag ontvangen, dat hij anders zou hebben ontvangen. Vandaar dat wordt voorgesteld, dat bij non-betaling van den wissel door den betrokkene de herwissel, getrokken door den laatsten houder, geregeld zal worden naar den wisselkoers van de plaats, waar de wissel had moeten worden betaald op de woonplaats van hem, op wien de herwissel wordt getrokken.

Indien een endossant een herwissel zal trekken, zal hij eerst zelf zijn aangesproken. Het bedrag dat hij betaald heeft, zal hij nu terugvorderen en bij verschil van wisselkoers zal dus zijn herwissel getrokken moeten worden naar den wisselkoers tusschen zijn woonplaats en die waar de herwissel betaald moet worden. Aldus wordt ook voorgesteld.

De bestaande regeling is zoo, dat in de meeste gevallen geen enkel logisch verband bestaat tusschen den wisselkoers voor den herwissel en de bepaalde verhoudingen, zoodat niet verkregen wordt, wat juist bereikt moet worden, dat hij, die verhaal zoekt, het juiste bedrag, waarop hij recht heeft, niet meer en niet minder, verkrijgt.

Hiermede kan ik van deze voorstellen afstappen, welke uit hun aard na de groote wijziging van eenige jaren geleden, slechts minder belangrijke veranderingen brengen, maar welke veranderingen in het algemeen zeker als verbeteringen mogen worden aangemerkt, zoodat de spoedige tot standkoming van deze novelle mag worden verwacht en gewenscht.

RIBBIUS.

DE WERELD-VERKEERSCONFERENTIE EN WAT ZIJ IN HAAR DERDE ZITTING VOLBRACHT.

In de groote drukte van de opening van Assemblée en Conseil, zooals te Genève de samenkomst van den Volkenbond in algemeene zitting en van haren raad respectievelijk in de wandeling genoemd worden, is het zooveel zwakkere geluid van de Derde Verkeersconferentie in de laatste dagen van haar bestaan wel enigszins overstemd, maar desniettemin toch sloot de laatste plenaire vergadering, welke den 2den September jl. onder den sympathieken Cubaanschen voorzitter Aguero y Bethancourt gehouden werd, een belangrijke dagtaak af in het leven van den Volkenbond, waarmede der permanente commissie van haar verkeersorganisatie weer stof en gelegenheid werd verstrekt voor vier jaar werk.

Alvorens tot een beknopt overzicht van het in deze samenkomst verrichte over te gaan, zullen wij hier eerst de namen memoreeren van onze landgenooten, die aan de conferentie deelnamen en daarin ontegenzeggelijk een belangrijk aandeel — en eenige stooten in

goede richting — hebben bijgedragen. Aan het hoofd van de Nederlandsche delegatie stond Prof. Jhr. Mr. Dr. W. J. M. van Eysinga, met de heeren J. F. Boer en W. A. van Ravesteyn respectievelijk als mede-gedelegeerde en Secretaris. Verder bevonden zich onder de gedelegeerden van de zijde der internationale zaken-corporaties, de heeren M. E. Heldring, Directeur der Maatschappij „Nederland”, later vervangen door den heer J. van Hasselt, als vertegenwoordigers van de Internationale Scheepvaartconferentie, Jhr. van den Berg van Heemstede, die den Internationalen Luchtverkeersbond, en de heer F. Brussel, die de Christelijke Vereniging van Transportarbeiders vertegenwoordigde. Aan de zijde van het vaste personeel van den Volkenbond in de Verkeerssectie, namen de heer Ir. J. Romeyn en Mejuffrouw Mr. A. Roosenburg een werkzaam, en voor hun gedelegeerde landgenooten begrijpelijkerwijs zeer behulpzaam aandeel.

De verkeersorganisatie van den Volkenbond steunt, zooals wij weten, op een bepaling van het Pact, waarbij het tot een der doorlopende verplichtingen van den Bond werd gemaakt, om te waken voor de vrijheid van het onderlinge en doorgaande verkeer onder de volkeren. De wijze waarop deze verplichting uitgevoerd zou worden, is in 1921 op de eerste verkeersconferentie te Barcelona vastgesteld, en sindsdien had er nog een conferentie te Genève in 1923 plaats, welke nu door deze gevolgd is. Hierna zal telkens om de vier jaar zoo'n conferentie samenkomen, vermoedelijk te Genève.

Op zoo'n algemeene conferentie wordt deelgenomen door delegaties van alle staten, welke lid zijn van den Volkenbond en van de niet-toegetreden staten, die door het Volkenbondssecretariaat worden uitgenodigd om eveneens delegaties te zenden, zoome de van een aantal internationale unies of corporaties, die met het wereldverkeer in betrekking staan.

Op de juist afgelopen conferentie werd aldus deelgenomen door 34 tot den Volkenbond toegetreden staten, 4 niet-toegetreden staten en 14 internationale verkeerscorporaties, namelijk: de Int. Kamer van Koophandel, de Int. Scheepvaart- of Reedersconferentie, de Int. Spoorwegunie, de Int. Spoorwegtransportunie, de Int. Commissies respectievelijk van Rijn, Elbe en Oder, drie Int. Commissies in verband met de luchtvaart, de Int. Federatie van Transportarbeiders, het Int. Arbeidsbureau, de Unie van Christelijke Transportarbeiders, en de Int. Unie van Radiophonie. Verder waren er nog eenige individuele deelnemers als experts, aangewezen door de hieronder nader te noemen blijvende verkeerscommissie.

Daar het natuurlijk onmogelijk is om de loopende zaken door een vierjaarlijksch algemeen congres te doen behandelen, is dit werk opgedragen aan een commissie, die officieel gehandicapt is met den langen en niet zeer juist tekenenden naam van „Commission consultative et technique des Communications et du Transit” en die wij hier gemakshalve maar zullen aanduiden als de „blijvende commissie”. In deze commissie hebben permanent zitting de afgevaardigden van de landen, welke vaste zetels in den Volkenbondsraad hebben (een voortplanting dus van des Volkenbonds moedervlek of erfzonde, waarvan de noodzaak in de verkeersorganisatie niet zoo duidelijk is) en verder afgevaardigden van een aantal uit de minder begunstigde naties, door onderlinge verkiezing aangewezen met dien verstande, dat het totale aantal leden van de blijvende commissie niet meer mag bedragen dan een-derde van het aantal leden van den Volkenbond. Deze temporaire leden, waarvan er thans 13 zijn, treden periodiek af, en hun gedeeltelijke vervanging is dan ook een der vaste nummers op de agenda der algemeene conferentie.

Een andere vaste taak van de conferentie is om het verslag van de blijvende commissie over het afgelopen vierjarig tijdperk in ontvangst te nemen en te bespreken. Zoo'n bespreking geeft dan aanleiding tot

de meest uiteenlopende beschouwingen, met menigen greep tot in de kleinste details, hetgeen zoo'n vergadering een eigenaardig verward karakter verleent. De diverse afgevaardigden krijgen er echter gelegenheid door om, in direct verband met hetgeen aan de orde is, hun grieven of verlangens in de meest uiteenlopende zaken kenbaar te maken. Dit leidt dan tot formeele moties, waarvan er op deze afgelopen conferentie drie zijn ingediend en terdege behandeld. Zij zijn nl.:

1. „De Hongaarsche Motie, die men de „academische prijsvraag” van de conferentie zou kunnen noemen. In haar origineelen vorm werd hier *ondersteld* een geval van algemeene werkstaking in een land (met een groot aantal niet genoemde neven-onderstellingen, zooals, dat er geen solidaire stakingen op de parallelle of alternatieve verkeerswegen te duchten zijn, dat de staking lang genoeg zal duren om bijzondere verlegging van het verkeer te wettigen, enz.) en dan als probleem ter *voorafgaandé* bestudeering aan het blijvend comité opgegeven: het vinden van de alternatieve wegen waarlangs handel en verkeer zoo'n „gat” in de verkeerskaart van de wereld — *waar dit zich ook moge voordoen* — zouden kunnen omzeilen! Door onzen gedelegeerde, Prof. van Eysinga, eerst in ietwat rationeeleren vorm gebracht (verbreding van de stakingshypothese tot „ernstige belemmeringen van algemeenen aard”) en verder ook nog door anderen in haar voordeel geamendeerd, werd echter ten slotte toch een motie aangenomen waarmede der commissie feitelijk een probleem ter oplossing was gesteld, die veel doet denken aan — en ook niet veel gemakkelijker te behandelen zal zijn dan — het oude vraagstuk:

*If all the earth were Stilton cheese,
And if the sea were ink,
And if the brooks were running fire,
What should we do for drink!*

2. De *Letlandsche Motie* berust op tastbaarder gronden, nl. *bestaande* belemmeringen in het vitale verkeer van een land, waaromtrent de Letlandsche gedelegeerde duidelijke klachten uitte, vooral in zijn eerste rede op 24 Augustus. Het gaat namelijk om de spoorwegverbinding van de eens zoo bloeiende — thans kwijnende — haven Libau met haar hinterland Rusland, de Ukraine, tot de Zwarte Zee, welke lijn, naar het schijnt, vrijwel gecoupeerd wordt door belemmerende reglementeering van Polen. Zich beroepende op de fundamenteele principes voor zoo'n geval door den Volkenbond verkondigd, wilde Letland hierop de attentie vestigen zonder Polen nog bij naam te noemen. Maar dit is niet gelukt. Polen hield zich van den domme door zonder eenige reserveering de Letlandsche motie te steunen, en liet Frankrijk het zaakje opknappen. Dit zorgde met eenige handige amendementen voor het trekken van de tanden, en zoo passeerde de motie in een vorm, die niet veel minder ideëel en hypothetisch is dan de Hongaarsche, nl. dat de blijvende commissie alle verkeersbelemmeringen, waar die zich ook mogen voordoen, aan een serieus onderzoek (examen approfondi) zou onderwerpen. „Examen” of „Etude approfondi” is namelijk het conferentiele equivalent voor „met St. Juttemis”. Zoo vergaat het den te timide kleintjes in den Volkenbond.

3. De *Motie-Heldring* eindelijk berust op duidelijk *genoemde feiten*, nl. den onrustbarenden achterstand in de ratificatie, door de betrokken staten, van diverse belangrijke conventies op het gebied van internationaal verkeer. Door de bijgebrachte amendementen eer versterkt dan verzwakt, is deze motie in het aanzijn gekomen om den Volkenbondsraad (de twee andere moties richtten zich slechts tot de verkeerscommissie) te herinneren aan het cardinale belang van zulke ratificatie, en aan zijn plicht om er met bekwamen ijver op aan te dringen, en aan te *blijven* dringen, bij de nalatige mogendheden als een verplichting zonder

welke de geheele Volkenbondsbemoeiing in loopende internationale zaken weldra tot een farce gereduceerd zou worden. Aldus van de zijde der internationale zaken-corporaties het eerste klinkende woord op deze conferentie.

Dat zulk aandringen op ratificatie geen ijdel werk is, blijkt telkens weer uit de haast waarmede diverse landen zich exculpeeren (Nederland kon dit gelukkig met goede feiten en toezeggingen doen) telkens wanneer de ratificatie-achterstand in conferentie of raadszitting ter sprake komt.

De opname in de verkeersconferentie van de groote internationale zaken-lichamen of unies, die voor het eerst bij de verkeersconferentie van 1923 plaats vond en dit jaar nog iets werd uitgebreid, is van groote betekenis. Telkens wanneer wij er weer aan herinnerd, hoe van beide zijden — officieel zoowel als zakelijk — deze samenwerking op prijs wordt gesteld. Maar met al de harmonie en goede woorden er aan gewijd, was het toch duidelijk, dat de zakenmensen het volgende wilden zeggen, nl.: „Wij hechten de hoogste waarde aan onze samenwerking en de gelegenheid die gij ons geeft om in nauwe voeling te blijven met uwe officieele organisaties, — maar vergeet niet, dat waar het op technische details aankomt, wij het best gekwalificeerd zijn daarover te spreken. Versnipperd dus uw krachten niet teveel door op dit — ons — gebied te treden, maar houdt u voornamelijk bezig met ratificatie, codificatie en dergelijke officieele bemoeiingen, zonder welke niet alleen al onze conventies vruchteloos zouden zijn, maar ook de Volkenbond in een zijner hoogste plichten te kort zou schieten” . . . Deze boodschap is, naar ik meen, goed verstaan, ook in haar welluidende vermomming.

De verdere taak van de conferentie omvatte drie onderwerpen, ieder door een commissie uit de conferentie behandeld en uitgewerkt. Deze commissies hebben moeizaam werk gehad, vooral de tweede, die de kwestie van paspoorten voor nationaliteit-looze personen te behandelen kreeg. Er ontstonden spannende situaties, hoofdzakelijk door de houding van Italië, die in een kort overzicht moeilijk te omschrijven zijn. Ten slotte kwam men echter tot een vergelijk, waarbij het principe van de toekenning van een uniform identiteitsbewijs aan diverse categorieën van uitgewekenen e.a. erkend, doch daarbij veel aan de opvatting der betrokken autoriteiten overgelaten werd. Een stapje dus in de richting waarin de conferentie, op advies van het permanente volkenbondssecretariaat, het heen leiden wilde.

In een andere commissie werden de statuten en het huishoudelijk reglement van de blijvende commissie behandeld, welk werk tot een voor de conferentie bevredigend einde werd gebracht.

De derde commissie-taak was om in behandeling te nemen het voorstel betreffende de methodische inzameling en het beschikbaar houden van alle gegevens en inlichtingen, welke het wereldverkeer aangaan. Als men nagaat, dat dit slaat op elk soort van verkeer, — te land, te water en door de lucht, — in alle landen der wereld, dat deze gegevens elk denkbaar veld moeten bestrijken, — technisch, administratief, wetgevend, juridisch, financieel, economisch, statistisch, enz. enz., — waarin iets gevonden kan worden, dat het wereldverkeer in al zijn vormen en uitingen raakt, en dat al deze gegevens soms enger dan nutteloos zijn als zij niet absoluut *up to date* blijven, — dan kan men zich een voorstelling maken van wat zoiets in opzet, administratie en kosten met zich mede moet brengen.

Geen wonder dus, dat er in de commissie stemmen opgingen om het werkelijke nut van zoo'n instelling in verband met den ontzettenden omvang van het werk in twijfel te trekken, althans op ernstige overweging van dit aspect van de zaak aan te dringen. Vooral de Engelschen, gesteund door den Zwitserschen afgevaardigde, stonden dezen meer nuchteren

kijk op het vraagstuk voor, doch zij hebben moeten zwichten voor de andere zijde, die, — steunende op overwegingen van nut, tijdsbesparing, gemak, ja zelfs de absolute noodzaak van zoo'n centraal informatiebureau voor de verkeerscommissies en allen die zich met verkeersvraagstukken bezig houden, — meenden, dat men niet voor eventuele praktische moeilijkheden terug mocht deinzen, doch het aan de toekomst kon overlaten om daarvoor de juiste oplossingen aan te geven, e.q. waar noodig door beperking van het veld.

De moties hieromtrent werden dan ook in de plenaire conferentie aangenomen, nadat vooral ook de Amerikanen — wereld-experts, nietwaar, op het gebied van indexificatie van alles wat men zich bedenken kan — het gewicht van hun enthousiasme in de schaal hadden geworpen.

Met de verkiezing van de nieuwe blijvende commissie — waarin Nederland weer een zetel mocht verkrijgen — eindigde deze conferentie, die, zoo zij al niet veel nieuws in aanzijn heeft gebracht, toch veel heeft gedaan om de bestaande instellingen vastere vorm, het werk een duidelijker omlining, en den Volkenbond een niet te versmaden stoot in de goede richting te geven.

THOS. T. H. FERGUSON.

Genève, September 1927.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE FINANCIEELE POLITIEK VAN ENGELAND.

De heer F. W. Forge te Londen schrijft ons:

Indien voor behandeling van de Engelsche financiële politiek eenige verontschuldiging noodig mocht zijn, is deze te vinden in het feit, dat Londen nog steeds het voornaamste centrum voor het vereffenen van internationale betalingen is en, in normale omstandigheden, het grootste gedeelte van de wereldvoorziening van goud levert. Onder andere hierdoor was Engeland het eerste van de Europeesche oorlogvoerende landen, dat den gouden standaard weer aannam en zoo een terugkeer tot algemeene muntstabiliteit inwijdde. Stap voor stap zijn al de noodzakelijke attributen van een volledigen gouden standaard hier aangenomen, voor zoover zij betrekking hebben op de handhaving van den buitenlandschen wisselkoers van de munt. Tengevolge van de uitgebreidheid van de vlottende schuld en het feit, dat de omloop van currency notes kan wisselen zonder overeenkomstige veranderingen in den goudvoorraad, wijkt echter het beheer van den standaard aanzienlijk af van de vooroorlogse methode.

Over het algemeen is het land zeer ingenomen met den terugkeer naar het goud, maar men kan niet ontkennen, dat er op het oogenblik een beweging bestaat voor verslapping van de nauwkeurige regels, die de Bank of England nog steeds volgt, met het oog op een overvloediger credietverschaffing aan de industrie en in de hoop de dalende tendens der prijzen tegen te houden. Deze overwegingen zijn thans bijzonder dringend, nu een groot gedeelte van de nieuwe goudvoorziening naar Buenos Aires gaat in plaats van naar Londen en nu, met dezelfde bestemming, belangrijke bedragen aan de reserve van de Bank of England zijn onttrokken. Als er eenige zekerheid was, dat de beweging tijdelijk zou zijn, zou er misschien weinig belangstelling voor zijn opgewekt, maar volgens de meening van verschillende autoriteiten zal zij waarschijnlijk langer duren. Inderdaad wordt een algemeene, voortgezette daling van het wereldprijsniveau voorzien. In deze omstandigheden wekt het geen verbazing, dat er steeds meer voorstanders komen van een krachtige actie, om deze ontwikkeling, die als zeer ongewenscht wordt beschouwd, af te wenden.

Het is in Engeland en in andere landen gebruikelijk geweest den gouden standaard te stellen tegenover „Managed currency” stelsels en deze tegenstelling is tot op zekere hoogte gerechtvaardigd. Tegelijkertijd is het duidelijk, dat ten alle tijde en zelfs binnen

de strenge regels, die de Bank of England aanwendt, de beslissing, wat gedaan moest worden, ten slotte bij de Court berustte. Als de verschillen tusschen de diverse openstaande moeilijkheden gering waren, kwam dit omdat er nergens een belangrijk teveel of tekort aan goud was. Men kan zeggen, dat het theoretisch mogelijk ware geweest de goudvoorraden van de banken en van het publiek samen te brengen in de centrale bankreserve, maar feitelijk was zelfs het uitbreken van een wereldoorlog onvoldoende om dit te bewerkstelligen. Tegenwoordig is de toestand echter geheel anders, aangezien de goudvoorraad zeer slecht verdeeld is. De goudvoorraad van de Vereenigde Staten is veel grooter dan de werkelijke behoefte, terwijl vele landen gedwongen zijn om een goudwisselstandaard aan te nemen, ten gevolge van het verlies van hare reserves en de moeilijkheid om goud te verkrijgen, tenzij met verlies. Wanneer de aanbevelingen van de conferentie van Genua betreffende de algemeene aanvaarding van den goudwisselstandaard, in plaats van den gouden standaard, aannemelijk waren gebleken, zou een evenwichtstoestand gemakkelijker verkregen zijn, daar het goedkoop is om goud te verkrijgen door „earmarking” dan door overdracht in baar. Het is echter duidelijk, dat politieke en nationalistische overwegingen vele landen niet zullen toestaan het te stellen buiten werkelijke binnenlandsche goudvoorraden, nu zij voldoende onafhankelijk van Londen en New York zijn geworden om hun eigen neigingen te volgen. In deze omstandigheden zal het tekort in deze landen uit Londen vereffend worden, zoodra de dollarkoers van het pond sterling beneden het gouduitvoerpunt daalt en niets wordt gedaan om het evenwicht te herstellen.

Maar geheel afgezien van de nadeelen van een ongelijke verdeling zelf, blijft het feit bestaan, dat de Vereenigde Staten een groote, improductieve hoeveelheid goud vasthouden. Dit vernietigt één van de grondbeginselen, welke aan den gouden standaard ten grondslag liggen. In- of uitvoer van goud heeft in dat land geen noodzakelijke werking op den stand van het crediet of het prijsniveau. Of het die heeft, hangt geheel af van de handelwijze van de autoriteiten van de Reserve Bank en de grenzen waarbinnen zij kunnen handelen, zijn allerminst eng. De keerzijde van de medaille is natuurlijk het feit, dat de Federal Reserve autoriteiten inderdaad den discontovoet beheerschen, zonder eenig direct verband met de goudbewegingen. Zodoende wordt het prijsniveau van Amerika, en daardoor dat van de wereld, door hen gecontroleerd, voor zoover dit inderdaad gecontroleerd wordt. Hetzelfde gold voor de Bank of England vijftien jaar geleden, maar de vrijheid van handelen was zóóveel minder, dat de kwestie slechts academisch belang had.

Den toestand nemende zooals hij is, hoe moet dan de Engelsche politiek zijn? Terwijl in het algemeen de belangen van Amerika, die van de geheele wereld zijn, valt het gemakkelijk te begrijpen, dat er noodzakelijkerwijze op sommige punten eenige botsing van belangen is, en hier heeft Engeland een verantwoordelijkheid, die in grootte slechts geëvenaard wordt door zijn belang bij een succesvolle oplossing van het vraagstuk. Dit wordt nog niet algemeen beseft, maar de Midland Bank, wiens voorzitter Mr. McKenna, steeds een actief tegenstander van deflatie is geweest, heeft het voorbeeld gegeven door een gemeenschappelijk optreden van Engeland en de Vereenigde Staten te bepleiten ter bereiking van een bepaald doel. Het voorstel is in algemeene termen dat van Senator Strong, nl., dat de centrale bankautoriteiten in beide landen de handhaving van een stabiel prijsniveau boven alles moeten stellen bij het bepalen van hun credietpolitiek. Het is niet duidelijk of de Midland Bank verwacht, dat pogingen om tot dat doel te komen zeer veel succes zullen hebben, doch men mag redelijkerwijze veronderstellen, dat

in bekwame handen eenige goede resultaten kunnen worden bereikt. De kwestie is klaarblijkelijk internationaal en, toegegeven, dat Amerika als de voornaamste houder van den wereld-goudvoorraad en Engeland als de voornaamste bron van levering de leiding moeten nemen, is het duidelijk, dat, hoe groter het aantal landen is, dat er aan deelneemt, hoe groter de kans op succes is. In één opzicht wordt er reeds iets in deze richting gedaan door de periodieke conferenties van de Besturen der centrale banken van eenige van de voornaamste landen, maar dit schijnt lang niet voldoende te zijn. Het valt te betwijfelen of dit een geval voor geheimhouding is en of een openlijke politiek niet dienstiger zou zijn. Het zou vooral waardevol zijn om te weten of de aanbevelingen van de conferentie van Genua prijs gegeven moeten worden. Zullen Londen en New York voortgaan voor handhaving van den goudwisselstandaard te pleiten of zijn zij bereid de herverdeling van den wereld-goudvoorraad te vergemakkelijken? Het zou het vermogen van de moderne bankpolitiek niet te boven gaan, methodes te bedenken om dit zonder onnoodige storing tot stand te brengen en het is niet duidelijk, waarom in Amerika eenige bedenking zou rijzen, althans tot op een zeker punt, aangezien het goud toch improductief is. De Bank of England schijnt er nog de voorkeur aan te geven het gebruik van goud elders te beperken, terwijl zijzelf groote voorraden terughoudt en tegen elke openlijke afwijking van het traditioneele beheer van haar eigen zaken is. Daarbij speelt de volharding in de stipste geheimhouding altijd een overheerschende rol, maar terwijl dit gerechtvaardigd kan zijn, waar het binnenlandsche belangen betreft, valt het te betwijfelen of dit zoo gemakkelijk door de geheele wereld zal worden geduld.

Tot dusverre hebben de meest belanghebbenden in dit land — uitgezonderd de Midland Bank — gemopperd en niets gedaan, een typisch Engelsche handelwijze. In de Vereenigde Staten echter zijn twee stroomingen in de publieke opinie aan het opkomen ten opzichte van de macht van het Reserve Bank stelsel en de wenschelijkheid haar werkzaamheden te beperken. Inderdaad schijnt daar de heele kwestie gevaar te loopen een vraagstuk van partij-politiek te worden. Niets zou noodlottiger zijn dan dat, en een werkelijk doelbewuste politiek schijnt zoowel door dit land als door alle anderen, die eenigszins bij de financiële politiek betrokken zijn, geëischt te worden.

AANTEKENINGEN.

Naar aanleiding van het artikel „Cijfers omtrent het Volksinkomen in de Vereenigde Staten en Nederland etc.”

In het nummer van 14 September jl. kwam in bovenstaand artikel in een noot op pag. 815 de volgende opmerking voor:

„Met hoe donkere verven destijds geschilderd werd, blijkt uit de geschiedenis der salarisverlagingen van het Rijksperoneel. Aanvankelijk was van de Regeeringstafel verklaard, dat de salarislast circa een half milliard beliep, een cijfer, dat letterlijk kant noch wal raakte, maar inmiddels een hoogst ongunstigen invloed uitoefende op de publieke opinie. Minister Colijn berekende ten slotte den salarislast op 210 millioen enz.”

Het genoemde getal van ca. een half milliard kwam voor in een d.d. 20 October 1921 aan de Tweede Kamer verzonden en door Minister de Geer geteekende nota. De desbetreffende zinsnede luidde als volgt:

„In een rapport van deskundigen is onlangs berekend, dat, na de invoering der aanhangige pensioenwetten, de gezamenlijke jaarwedde- en pensioenslasten, die op Rijk, provinciën en gemeenten drukken, 's-jaars een kleine 500 millioen zullen bedragen”.

Dit bedrag omvatte derhalve niet alleen de gezamenlijke jaarwedde- en pensioenslasten van het Rijk,

doch tevens die van provinciën en gemeenten. De hierboven geciteerde noot blijkt den indruk te hebben gewekt, alsof dit cijfer met het door Minister Colijn genoemde bedrag direct vergelijkbaar zou zijn; dit is blijkens het bovenstaande niet het geval en lag ook niet in de bedoeling van den schrijver. Het doel van deze aantekening is, den onjuisten indruk, dien de desbetreffende passage heeft gewekt, weg te nemen.

Tevens maken wij van deze gelegenheid gebruik om een in hetzelfde artikel voorkomende vergissing te herstellen. Men leze voor het cijfer 14 pCt., voorkomende op blz. 833 (no. van 21 Sept. j.l.) in het midden van de rechterkolom, 11 pCt.

MAANDCIJFERS.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Augustus 1927		Augustus 1926	
	In miljoenen	Aantal	In miljoenen	Aantal
<i>Giro's</i> (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentinstellingen	f 10.5	23.015	f 18.3	18.248
Girobetalingen aan particulieren	„ 13.7	56.137	„ 19.2	60.497
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 4.3	6.809	„ 4.2	6.490
Betalings	„ 6.7	29.246	„ 6.-	26.756
Part.rekeninghouders	„ 19.2 ¹	30.826 ²	„ 18.4 ¹	27.858 ²
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponneerd	„ 9.1	3.348 ²	„ 8.4	2.871 ²

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Juli 1927	Jan./Juli 1927	Jan./Juli 1926
Prod. Steenkolen in tonnen.	794.079	5.212.200	4.761.589
Kolenslik	12.141	77.549	147.372
Aantal normale werkdagen	26	175	176

II. Bruinkolenmijn „Carisborg”.

	Juli 1927	Jan./Juli 1927	Jan./Juli 1926
Netto-productie in tonnen..	17.539	116.540,8	123.128
Aantal normale werkdagen	26	128	174

III. Zoutmijnen.

(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	Juli 1927	Jan./Juli 1927	Jan./Juli 1926
Afgeleverd:			
Geraff. zout	2.889	18.443,5	17.462
Industriezout	64	334,5	198
Afvalzout	197	899	589
Aantal normale werkdagen	26	177	176

Arbeiders.

	Aantal.	Gezamenlijke Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg”	Zoutmijnen
1 Aug. 1927	{ 9.222 ¹ 24.452 ²		180	137
1 Aug. 1926	{ 8.715 ¹ 22.980 ²		144	105

¹) bovengronds. ²) ondergronds.

RESUMÉ UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (VOLKENBOND).

		Maandgemiddelde			1927						
		1913	1925	1926	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli
Productie van steenkool (1000 tons)	Engeland ¹⁾	24,336	20,694	10,631	21,911	21,425	23,981	20,541	22,201	20,107	20,261
	Ver. Staten	43,088	44,209	50,144	57,554	53,302	60,096	37,925	39,416	39,811	35,014
	Frankrijk ²⁾	3,338	3,921	4,285	4,531	4,358	4,724	4,362	4,289	4,236	4,276
	Duitschland ³⁾	15,843	11,052	12,114	13,355	12,743	14,046	11,794	12,297	11,820	12,635
Productie van ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	530	207	442	580	683	691	732	662	656
	Ver. Staten	2,601	3,082	3,308	3,154	2,988	3,539	3,477	3,445	3,139	2,998
	Frankrijk ⁴⁾	434	708	783	805	716	801	774	794	747	769
	België	207	212	283	316	293	314	310	319	302	320
	Duitschland ⁵⁾	1,397	848	804	1,060	967	1,086	1,052	1,130	1,068	1,109
Import (voor binnenl. verbruik)	Engeland 1000 £ ⁶⁾ ..	54,931	97,223	93,105	103,739	83,045	102,753	88,937	84,044	88,712	83,680
	Ver. Stat. 1000 \$..	147,932	348,540	367,788	354,767	302,885	371,807	362,903	345,530	346,747	327,000 ¹⁹⁾
	Frankrijk 1000 Frs. ⁷⁾ ..	701,778	3674,614	4959,560	4079,092	4779,703	4414,149	4297,956	4989,497	4557,813	4068,183
	Italië 1000 Lire ⁸⁾ ..	303,803	2183,373	2155,945	2046,792	1961,756	2161,638	1920,325	1829,402	1985,318	1508,586
	D'land 1000 M. ⁹⁾ ..	897,474	1030,171	333,527	1093,272	1092,165	1085,024	1096,326	1173,269	1197,270	1277,289
Export (binnenlandsche producten)	Engeland 1000 £ ⁶⁾ ..	43,771	64,448	54,324	55,422	52,937	62,114	52,610	63,276	55,982	56,121
	Ver. Stat. 1000 \$..	204,024	401,560	392,617	411,640	364,625	398,142	404,843	382,366	348,546	343,000 ²²⁾
	Frankrijk 1000 Frs. ¹⁰⁾ ..	573,351	3812,911	4961,221	4708,855	4596,657	4693,891	4254,839	4280,826	4417,129	4499,160
	Italië 1000 Lire ⁸⁾ ..	209,303	1522,855	1555,883	1177,397	1340,475	1410,861	1336,300	1286,412	1430,234	1155,595
	D'land 1000 M. ⁹⁾ ..	841,436	733,190	817,757	798,470	755,837	841,164	796,992	833,705	748,207	847,006
Inklaringen (1000 tons)	Engeland (geladen) ⁶⁾ ..	4,089	4,626	5,348	5,000	4,090	4,814	4,769	5,330	5,224	5,310
	Ver. Staten (gel. en ballast) ..	4,440	5,782	6,410	5,048	4,670	5,054	6,014	6,416	7,022	
	Frankrijk (geladen) ..	2,876	3,667	3,677	3,759	3,288	3,946	4,250	4,470	4,306	4,394
	Italië (gel. en ballast) ..	1,560	1,440	1,485	1,737	1,737	1,737				
Aantal werkl. loozen in 1000	Engeland ¹¹⁾				1,451	1,315	1,188	1,133	1,059	1,069	1,114
	Italië ¹²⁾				225	259	228	215	216	215	263
	Duitschland ¹³⁾				586	560	421	327	262	240	211
Indexcijfers van aandeelkoersen	Ver. Staten ¹⁴⁾				155,0	157,3	160,2	164,1	168,8	168,9	175,3
	Engel. ¹⁵⁾ (1913 = 100)				197	191	192	194	200	203	201
	Zweden ¹⁶⁾ (nom. waarde = 100) ..				144	145	145	150	153	153	157
	Zwitserland ¹⁷⁾ (id.)				185,1	197,0	197,9	198,1	199,5	189,9	193,2
	Nederland ¹⁸⁾ (1921-25 = 100) ..				94	101	105	104	103	102	102

¹⁾ Voor den verkoop beschikbaar. Vanaf einde 1921 zonder Ierland. ²⁾ Incl. bruink. Vanaf 1918 incl. Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 incl. sedert Jan. 1927 excl. het Saargebied. ³⁾ Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 zonder Saargebied en de Pfalz. Vanaf Juli 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. ⁴⁾ Vanaf 1919 inclusief Elzas-Lotharingen. ⁵⁾ Zonder Luxemburg. Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen, vanaf 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. ⁶⁾ Vanaf 1 April 1923 met inbegrip van den handel van Groot-Brittannië en Noord-Ierland met den Ierschen vrijstaat en uitgezonderd den buitenlandschen handel van den Ierschen vrijstaat. ⁷⁾ Sedert Januari 1921 gedeclareerde waarde. ⁸⁾ Sedert Januari

1922 nieuwe schatting op grond der gedeclareerde waarden. ⁹⁾ Vanaf Januari 1922 in goudmarken. ¹⁰⁾ Met ingang van 1925 officieele waarde-cijfers. ¹¹⁾ Verplichte verzekering. Sedert April 1922 excl. den Ierschen vrijstaat. ¹²⁾ Geheel werkloos. ¹³⁾ Leden van vakverenigingen; geheel werkloos. Sedert Jan. 1927 mijnwerkers inbegrepen. ¹⁴⁾ Wall Street Journal: 20 gewone aand. Maandgem. in \$. ¹⁵⁾ London and Cambridge Economic Service: 20 gew. aand. ¹⁶⁾ Officieel: Industriele en Scheepvaart. ¹⁷⁾ Nationale Bank: 32 industriele aandelen. ¹⁸⁾ Officieel: 49 gewone aandelen. ¹⁹⁾ Voorl. cijfer.

STATISTISCH OVERZICHT VAN DEN ECONOMISCHEN TOESTAND VAN NEDERLAND.
(Niet met * gemerkte gegevens ontleend aan het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

	1926		1927						Jan./Juli		
	Dec.	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	1926	1927	
Arbeidsmarkt.											
Bedrag der gehouden aanbestedingen $\times f$ 1000	13,776	8,346	7,441	12,651	13,734	15,267	15,099	13,082	79,118	85,620	
waaronder voor fabrieksbouw $\times f$ 1000	219	308	349	291	535	799	706	461	3,167	3,449	
Staats- en part. mijnen. Aantal arbeiders op 1 en der maand	32,727	33,049	33,212	33,228	33,213	33,238	33,312	33,425	31,371 ¹²⁾	31,371 ¹²⁾	
*Metaalindustrie. Aantal meerderj. arbeiders op 1 Jan. en 1 Juli		28,772							27,263 ¹⁵⁾		
Haven- $\left\{ \begin{array}{l} \text{Gemiddeld aantal taken p. week v.} \\ \text{alle b. d. "Havenarbeids-Reserve" } \end{array} \right. \times 1000$	22,6	18,8	18,8	18,6	18,2	17,0	19,0	19,1	16,2	18,5	
bedrijf $\left\{ \begin{array}{l} \text{ingeschr. losse arbeiders tezamen} \\ \text{Rotterdam} \end{array} \right. \times 1000$	47,3	40,8	38,9	38,1	36,7	38,3	35,6	41,7	39,1	38,6	
Indexcijfer der Werkloosheid.											
	10,3	13,2	11,0	7,5	6,1	5,1	4,9	5,4	7,4	7,6	
Arbeidsbemiddeling. ¹⁾											
Aanbiedingen v. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Ingeschreven ged. de maand} \\ \text{werkzoekenden. } \end{array} \right. \times 1000$	67,8	57,1	49,9	48,2	44,6	45,9	45,4	44,9	322,8	336,0	
Aanvragen van $\left\{ \begin{array}{l} \text{Ingeschreven ged. de maand} \\ \text{werkgevers. } \end{array} \right. \times 1000$	20,7	22,7	20,8	27,6	26,9	27,2	23,5	25,0	160,0	173,6	
Plaatsingen	16,7	18,3	16,3	21,4	20,7	20,9	19,6	20,1	127,5	137,3	
Arbeidslooien.											
Ondergrondse arbeiders $\left\{ \begin{array}{l} \text{bij de mijnen} \\ \text{Bovengrondse} \end{array} \right. \left. \begin{array}{l} \text{loon per dienst} \\ \text{(loon per dienst)} \end{array} \right. \times 1000$	f 5,69 " 4,07	f 5,68 " 4,13	f 5,44 " 3,98	f 5,42 " 3,92	f 5,45 " 3,95	f 5,48 " 3,94	f 5,47 " 3,95	f 5,49 " 3,96	f 5,40 ¹²⁾ " 3,91 ¹²⁾	f 5,40 ¹²⁾ " 3,91 ¹²⁾	
Vaste havenarbeiders $\left\{ \begin{array}{l} \text{Amsterdam} \\ \text{Rotterdam} \end{array} \right. \left. \begin{array}{l} \text{weekinkomen} \\ \text{weekinkomen} \end{array} \right. \times 1000$	f 34,54 ¹⁹⁾		f 34,32						f 34,69 ¹⁵⁾		
Bouwbedrijven $\left\{ \begin{array}{l} \text{Metselaar uurinkomen} \\ \text{Amsterdam. } \end{array} \right. \times 1000$	" 0,94 " 0,90	" 0,94 " 0,91	" 0,93 " 0,89	" 0,94 " 0,90	" 0,95 " 0,92	" 0,98 " 0,91	" 0,97 " 0,91	" 0,97 " 0,90	" 0,92 ¹²⁾ " 0,91 ¹²⁾	" 0,92 ¹²⁾ " 0,91 ¹²⁾	
Amsterdam. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Timmerman} \\ \text{Opperman} \end{array} \right. \times 1000$	" 0,84 " 0,84	" 0,84 " 0,84	" 0,83 " 0,83	" 0,84 " 0,84	" 0,87 " 0,87	" 0,88 " 0,88	" 0,86 " 0,86	" 0,83 " 0,83	" 0,83 ¹²⁾ " 0,83 ¹²⁾	" 0,83 ¹²⁾ " 0,83 ¹²⁾	
Metaalindustrie, uurinkomen van meerderjarige arbeiders	f 0,61 ¹⁶⁾								f 0,59 ¹⁷⁾		
Voortbrenging en verbruik.											
Zee. $\left\{ \begin{array}{l} \text{aanvoer in Ned. havens} \\ \text{visscherij. } \end{array} \right. \times 1000 \text{ K.G.}$	8,970	\$ 3,611	\$ 4,098	\$ 4,804	\$ 3,703	\$ 4,209	\$ 5,616		\$ 27,462 ¹⁴⁾	\$ 26,041 ¹⁴⁾	
*Productie der kolenmijnen $\times 1000 \text{ ton}^3$	2,097	\$ 1,239	\$ 1,177	\$ 1,126	\$ 969	\$ 1,021	\$ 1,354		\$ 7,057 ¹⁴⁾	\$ 6,886 ¹⁴⁾	
Voor binnenlandsch verbruik beschikbaar gekomen hoeveelheid steenkolen $\times 1000 \text{ ton}^4$	\$ 798	\$ 739	\$ 693	\$ 794	\$ 725	\$ 724	\$ 742	\$ 794	\$ 4,762	\$ 5,212	
In consumptie gebrachte suiker $\times 1000 \text{ K.G.}$	\$ 974	\$ 884	\$ 856	\$ 1,004	\$ 852	\$ 799	\$ 865	\$ 963	\$ 5,884	\$ 6,221	
Aan de consumptie onttrokken suiker $\times 1000 \text{ K.G.}$	17,987	14,295	13,858	17,758	17,202	17,028	18,248	21,151	117,424	119,539	
Schepen in aanbouw; inhoud in bruto Register-ton ⁵⁾	1,244	1,083	1,009	906	914	798	1,158	1,218	8,211	7,091	
Indexcijfers prijzen landbouw- en veeteeltart. $\left. \begin{array}{l} \text{basis} \\ \text{Indexcijfers productiekosten van den landbouw} \end{array} \right\} 1910-14$	145,005	135	132	133	132	131	136	137	143	135	
	160	158	159	159	161	159	160	159	160	159	
Handel en Verkeer.											
Handelsbeweging zonder gouden en zilveren munt en muntmateriaal (in millioenen)	Invoer	207	188	190	226	204	203	217	213	1,428	1,440
	Uitvoer	151	135	135	161	151	152	162	159	933	1,056
	Saldo invoer	56	53	55	65	53	50	55	54	495	384
Ontvangsten der Spoorwegmaatsch. (in millioenen)		12,2	12,0	11,2	12,7	13,2	12,4	\$ 13,5	\$ 15,5	94,9	\$ 90,6
Ontvangsten per dagkilometer sedert 1 Jan. (in gl.)		108,21	106,50	110,21	109,72	112,77	\$ 110,53	\$ 113,12	\$ 117,01	122,86 ¹²⁾	\$ 122,86 ¹²⁾
Inklaringen (geladen) $\left\{ \begin{array}{l} \text{Nieuwe Waterweg} \\ \text{zeeschepen} \end{array} \right. \left. \begin{array}{l} \text{(in 1000 N.R.T.)} \\ \text{(in 1000 K.G.)} \end{array} \right. \times 1000$	1,682	1,506	1,464	1,616	1,570	1,759	1,641	1,808	9,807	11,363	
	333	351	308	347	360	348	350	398	2,234	2,462	
Inklaringen $\left\{ \begin{array}{l} \text{Lobith} \\ \text{Uitklaringen} \end{array} \right. \left. \begin{array}{l} \text{(geladen rivierschepen in 1000 ton)} \\ \text{(van 1000 K.G.)} \end{array} \right. \times 1000$	2,991	2,717	2,760	2,930	2,408	3,008	2,723	3,038	22,451	19,585	
	1,880	1,972	2,024	2,096	2,100	2,467	2,434	2,825	9,330	15,920	
Opgelegde zeeschepen o/d. ten der maand: aantal ⁶⁾	3	3	4	4	3	3	3	3	3	17 ¹²⁾	
Idem: bruto inhoud in 1000 register-tonnen	3	3	4	4	3	3	3	3	3	66 ¹²⁾	
*Indexc. v. scheepsvrachten. (Volle ladingen „The Econom.”)	147,3	138,0	140,2	138,0	129,2	129,6	124,0	118,2	108,8	131,0	
*Goederenvervoer $\left\{ \begin{array}{l} \text{Gelost bij invoer} \\ \text{in de havens} \end{array} \right. \left. \begin{array}{l} \text{(in 1000)} \\ \text{ton} \end{array} \right. \times 1000$	1,987	1,643	1,646	1,990	1,813	1,979	2,192	2,334	13,386	13,578	
	952	736	694	829	752	779	821	840	5,853	5,451	
	3,214	2,616	2,979	2,971	2,872	2,713	2,875	3,107	15,186	20,140	
Prijzen, kosten van levensonderhoud.											
*Indexcijfers der groothandelsprijzen $\left\{ \begin{array}{l} \text{Algemeen cijfer} \\ \text{in Nederland (1913 = 100)} \end{array} \right. \times 100$	147	145	146	144	143	145	149	151	145	146	
	150	148	149	148	147	150	155	157	146	151	
Kosten van $\left\{ \begin{array}{l} \text{Arb.gez. A'dam (1 Oct. '23-30 Sept. '24 = 100)} \\ \text{levens-} \\ \text{onderhoud.} \end{array} \right. \left. \begin{array}{l} \text{Arbeidersgez. te 's-Gravenhage (1921 = 100)} \\ \text{Ambtenaarsgez. te 's-Gravenhage (1921 = 100)} \end{array} \right. \times 100$	95,0	92,8	94,2	92,8	92,8	94,8	94,8	94,8	96,8 ¹⁸⁾	96,8 ¹⁸⁾	
	79,8	79,8	79,7	79,7	79,7	79,8	79,8	79,8	81,8 ¹⁸⁾	81,8 ¹⁸⁾	
	80,3	80,3	80,3	80,3	80,3	80,3	80,3	80,3	81,6 ¹⁸⁾	81,6 ¹⁸⁾	
Financiëwezen.											
*Opbrengst Rijksmiddelen (totaal)	38,7	46,8	37,8	40,1	42,2	48,7	42,9	42,5	287,0	301,0	
* " Beursbelasting	0,241	0,648	0,588	0,536	0,481	0,492	0,421	0,405	2,973	3,571	
* " Invoerrechten	4,50	4,49	4,68	5,39	4,94	4,97	4,54	4,41	33,73	33,42	
* " Statistiekrecht	0,339	0,320	0,320	0,380	0,346	0,368	0,357	0,372	2,353	2,462	
*Gegreerd door den Postch. en Girodienst (in millioenen)	351	352	288	316	311	352	354	324	2,346	2,296	
*Giro-omzet bij de Ned. Bank (in millioenen)	3,335	3,416	3,031	3,281	3,508	3,485	3,362	3,367	19,367	23,450	
*Opereerd kapitaal der Ned. Bank (in millioenen)	430	444	417	427	417	439	439	441	466 ¹²⁾	466 ¹²⁾	
*Wisseldisconto der Nederl. Bank	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	
*Particulier disconto	3,39	2,99	3,47	3,50	3,46	3,44	3,52	3,53	2,78	3,42	
*Prolongatie	3,88	2,93	3,62	3,55	3,72	3,75	3,89	3,25	2,82	3,53	
Gemiddeld rendement van oblig. 1921-5 = 100	I. Nijverheid [Aand. van 49 ondern.]	91	94	101	105	104	103	102	102	103	
	II. Bank- en credietinstell. [Aand. van 7 ondern.]	100	99	102	104	101	101	100	100	100	
	III. Scheepvaart [Aand. van 7 ondern.]	99	102	110	115	113	112	107	104	111	
	IV. Indische fondsen [Aand. van 24 ondern.]	143	144	144	148	148	153	149	147	153	
	V. Petroleum [Aand. Kon. Ned. Petr. Mij.]	105	106	107	106	103	103	103	96	94	
	I. Ned. Grootboekobligaties	4,01	3,98	4,05	4,05	4,05	4,04	4,05	3,94	3,89	
	II. Nederl. Staatsleeningen	4,66	4,61	4,72	4,73	4,70	4,68	4,64	4,57	4,53	
	III. Ned. Indische leeningen	4,99	4,94	4,99	4,96	4,96	4,93	4,91	4,88	4,92	
	IV. Gemeent. en provinc. leeningen	4,70	4,68	4,71	4,72	4,72	4,70	4,68	4,66	4,64	
	V. Spoorwegleeningen	4,48	4,51	4,67	4,66	4,66	4,64	4,64	4,61	4,58	
	Fondsen II tm. V	4,71	4,68	4,77	4,77	4,76	4,74	4,72	4,68	4,67	
*Emissies (onder aftrek conversies ¹¹⁾ (in mill.)	49,7	35,1	48,1	39,2	30,6	73,7	52,5	45,1	246,7	324,3	
Aantal uitgesproken Faillissementen.											
	299	307	339	338	293	284	368	257	2,200	2,186	

⁵⁾ Voorloopige cijfers.

¹⁾ 40 distr.- en 3 andere arb.beurzen en, voor zoover bekend, de correspondenten der arb.bemiddeling. ²⁾ Zoowel door Nederl. als buitenl. schepen. ³⁾ Kolenski niet inbegrepen. Wel zijn inbegr. de eigen consumptie der mijnen en de kolenski, die aan de mijnwerkers gegeven worden [z.g. „Deputatkohlen“]. ⁴⁾ Saldo invoer plus eigen productie. ⁵⁾ D.w.z. onder betaling van accijns in het vrije verkeer gebracht. Aangenomen mag worden, dat deze suiker binnenkort de consumenten bereikt. ⁶⁾ D.w.z. waarvoor restitutie van accijns is verleend wegens

uitvoer in den vorm van suikerhoudende goederen. ⁷⁾ Op den laatste van het kwartaal. Cijfers van Lloyds. ⁸⁾ Te A'dam en te R'dam. ⁹⁾ A'dam, R'dam, Vlissingen, Vlaardingen, Hoek van Holland, IJmuiden en overige havens. ¹⁰⁾ Zonder voorschot aan den Staat en schatkistpromessen rechtstreeks; 3e weekbalans v. d. maand. ¹¹⁾ Nom. bedrag voor Dec. 15, 1; Mrt. 5, 0; April 2, 3; Juni 13, 1; Jan./Juli '26 270, 0; Jan./Juli '27 20, 4. ¹²⁾ Juli. ¹³⁾ Jan. ¹⁴⁾ Jan./Juni. ¹⁵⁾ 1e kwartaal. ¹⁶⁾ 2e halfjaar. ¹⁷⁾ 2e halfjaar '25. ¹⁸⁾ Juni. ¹⁹⁾ 4e kwartaal '26.

Augustus 1927

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 3½ 3 Oct. '25)	Zwits. Nat. Bk. 3½ 22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff. 4½ 3 Feb. '27	N. Bk. v. Denem. 5 24 Juni '26
Bk. (Vrsch. in R.C. 5½ 3 Feb. '27)	Zweedsche Rbk 4 21 Apr. '27
Javasche Bank 4 14 Juli '26	Bank v. Noorw. 4½ 26 Oct. '26
Bank van Engeland 4½ 21 Apr. '27	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijkbank 6 10 Juni '27	slowakije . . . 5 8 Mrt. '27
Bank v. Frankrijk 5 14 Apr. '27	N. Bk. v. O'rijk. 6½ 24 Aug. '27
Belgische Nat. Bnk. 5 22 Juni '27	N. Bk. v. Hong. 6 25 Aug. '26
Fed. Res. Bank N.Y. 3½ 4 Aug. '27	Bank v. Italië. 7 17 Juni '25
Bank van Spanje . . . 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 6 10 Sept. '27

OPEN MARKT.

	1927							1926	1925	1914
	24 Sept.	19/24 Sept.	12/17 Sept.	5/10 Sept.	20/25 Sept.	21/26 Sept.	20/24 Juli			
<i>Amsterdam</i>										
Partic. disc.	39/16-5/8	39/16-5/8	31/2-5/8	31/2-5/8	25/16-3/8	55/16-3/8	31/8-3/16			
Prolong.	4	33/4-4	31/2-4	31/2-4	21/2-3/4	21/2-3/4	21/4-3/4			
<i>Londen</i>										
Daggeld . .	2-31/2	2-41/2	3-41/4	3-41/4	3-5	21/2-31/2	19/4-2			
Partic. disc.	45/16	45/16-11/32	45/16-3/8	45/16	41/2-9/16	31/2	21/4-3/4			
<i>Berlijn</i>										
Daggeld . .	4-6	4-61/2	41/2-7	41/2-8	21/2-41/2	8-10	—			
Partic. disc.	57/8	57/8	57/8	57/8	5	71/4	—			
30-55 d. . .	57/8	57/8	57/8	57/8	43/4	7	21/8-11/2			
56-90 d. . .	57/8	57/8	57/8	57/8	—	—	—			
<i>Waren-</i>										
<i>wchsel.</i>	61/8-3/8	61/8-3/8	61/8-1/4	6-1/4	51/4-1/2	81/2-9	—			
<i>New York</i>										
Call money	4-1/4	4-1/4	31/2-43/4	31/2-41/4	5-3/4	4-61/4	13/4-21/2			
Partic. disc.	31/4	31/4	31/4	31/4	4	39/8	—			

1) Call money-koers van 23 Sept. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York**)	Londen*)	Berlijn*)	Parijs*)	Brussel*)	Batavia*)
20 Sept. 1927	2.49 1/2	12.13 1/8	—	9.78 3/4	34.75 1/2	100
21 " 1927	2.49 1/2	12.13 1/8	59.41 1/2	9.78 3/4	34.74 1/2	100
22 " 1927	2.49 1/2	12.13 1/8	59.44	9.78 3/4	34.75	100
23 " 1927	2.49 7/10	12.13 7/8	59.46 1/2	9.79	34.74 1/2	100
24 " 1927	—	12.13 7/8	59.45	9.79	34.74	100
26 " 1927	2.49 1/8	12.13 3/8	59.42 1/2	9.78 3/4	34.73	100
Laagsted. w. 1)	2.49 3/8	12.13 1/2	59.40	9.77 1/2	34.72	99 7/8
Hoogste d. w. 1)	2.49 1/16	12.13 1/2	59.47	9.79 1/2	34.76	100 1/8
19 Sept. 1927	2.49 1/2	12.13 7/8	59.41 1/2	9.78 3/4	34.75 1/2	100
12 " 1927	2.49 1/10	12.13 1/4	59.34 1/2	9.78 1/2	34.75	100
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	48.—	34.59	100

Data	Zwitserland*)	Weenen*)	Praag*)	Boekarest*)	Milana**)	Madrid**)
20 Sept. 1927	48.12 1/2	35.20	7.40	1.55	13.59	43.37 1/2
21 " 1927	48.11	35.20	7.40	1.55	13.59	43.26
22 " 1927	48.11	35.20	7.40	1.55	13.59 1/2	43.60
23 " 1927	48.11	35.20	7.40	1.55	13.59 1/2	43.45
24 " 1927	48.10	35.20	7.40	1.55	—	—
26 " 1927	48.08 1/2	35.19	7.40	1.55	13.60	43.92 1/2
Laagsted. w. 1)	48.08	35.15	7.39	1.52 1/2	13.58	43.10
Hoogste d. w. 1)	48.14	35.25	7.41	1.57 1/2	13.61	43.97 1/2
19 Sept. 1927	48.13	35.20	7.40	1.55	13.59 1/2	43.09
12 " 1927	48.14	35.20	7.40	1.52 1/2	13.57	42.17 1/2
Muntpariteit	48.—	35.—	7.40	48.—	48.—	48.—

Data	Stockholm*)	Kopenhagen*)	Oslo*)	Helsingfors*)	Buenos-Aires*)	Montreal*)
20 Sept. 1927	67.17 1/2	66.82 1/2	65.90	6.29	106 1/2	2.49 3/8
21 " 1927	67.15	66.82 1/2	65.92 1/2	6.29	106 3/8	2.49 3/8
22 " 1927	67.07 1/2	66.80	65.85	6.29	106 3/8	2.49 3/8
23 " 1927	67.07 1/2	66.80	65.80	6.29	106 3/8	2.49 3/8
24 " 1927	67.10	66.82 1/2	65.90	6.29	106 3/8	2.49 3/8
26 " 1927	67.10	66.80	65.90	6.29	106 3/8	2.49 3/8
Laagste d. w. 1)	67.02 1/2	66.75	65.75	6.28	106 3/8	2.49 3/8
Hoogste d. w. 1)	67.20	66.85	66.—	6.30	106 3/8	2.49 7/8
19 Sept. 1927	67.15	66.82 1/2	65.95	6.29	106 1/2	2.49 3/8
12 " 1927	67.07 1/2	66.80	65.95	6.29	106 1/2	2.49 3/8
Muntpariteit	66.67	66.67	64.67	6.26 1/2	105 3/8	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
 1) Particuliere opgave.
 2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/5 en 7.21 1/2.
 In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
20 Sept. 1927	4,86 9/10	3,92 3/8	23,81 1/4	40,08 1/4
21 " 1927	4,86 15/32	3,92 3/8	23,81 1/4	40,07 1/4
22 " 1927	4,86 9/10	3,92 3/8	23,83	40,08 1/4
23 " 1927	4,86 21/32	3,92 3/8	23,83 1/2	40,09 1/4
24 " 1927	4,86 11/16	3,92 3/8	23,83 1/2	40,09 1/4
26 " 1927	4,86 11/16	3,92 1/2	23,82 1/2	40,10
27 Sept. 1926	4,85 3/16	2,79 1/4	23,82 1/4	40,06
Muntpariteit . .	4,8667	19,30	23,81 1/4	40 3/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	10 Sept. 1927	17 Sept. 1927	19/24 Sept. 1927 Laagste	24 Sept. 1927 Hoogste
Alexandrië . . .	Piast. p. £	97 1/4	97 1/4	97 7/16	97 9/16
Athene	Dr. p. £	366	365 1/2	364	369
Bangkok	Sh. p. tical	1/10 5/8	1/10 1/4	1/10 1/2	1/10 3/8
Budapest	Pen. p. £	27.79 1/2	27.79	27.77	27.85
B. Aires 1)	d. p. \$	47 1/2	47 1/2	47 1/2	48
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 1/2	1/5 3/8	1/5 1/2	1/6
Constantin	Piast. p. £	960	960	940	965
Hongkong	Sh. p. \$	1/11 3/4	1/11 3/8	1/11 1/2	2/0 1/4
Kobe	Sh. p. yen	1/11 1/2	1/11 1/2	1/10 7/8	1/11 1/8
Lissabon 1)	d. per Esc.	24 3/8	24 3/8	24 1/8	24 1/8
Mexico	d. per \$	24	24	23	25
Montevideo 1) . .	d. per \$	49 1/2	49 1/2	49 1/2	49 1/8
Montreal 1)	\$ per £	4.86 1/8	4.86 1/8	4.85 1/8	4.86 1/8
R. d. Janeiro 1) .	d. per Mil.	55 5/8	55 5/8	57 1/2	57 1/2
Shanghai	Sh. p. tael	2/6 3/8	2/6 3/8	2/6	2/7
Singapore	id. p. \$	2/3 40/64	2/3 32/64	2/3 33/32	2/3 31/32
Valparaiso 2) . . .	\$ p. £	39.75	39.67	39.66	39.62
Warschau	Zl. p. £	43 1/2	43 1/2	43	44

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

	Londen 1)	N. York 2)		Londen
19 Sept. 1927 . . .	25 7/8	56 1/8	19 Sept. 1927 . . .	84 11/16
20 " 1927	25 5/8	55 5/8	20 " 1927	84 11/16
21 " 1927	25 3/8	55 7/8	21 " 1927	84 11/16
22 " 1927	25 5/8	55 5/8	22 " 1927	84 11/16
23 " 1927	25 3/8	56	23 " 1927	84 11/16
24 " 1927	25 19/16	56	24 " 1927	84 11/16
25 Sept. 1926 . . .	27 1/4	59 1/4	25 Sept. 1926 . . .	84 11/16
20 Juli 1914	24 11/16	54 1/8	20 Juli 1914	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in g. c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	15 Sept. 1927	23 Sept. 1927
Saldo bij de Nederlandsche Bank	f —	f —
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschotten op ultimo Aug. 1927 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting	258.822,89	324.481,62
Voorshotten aan de koloniën	26.641.522,95	26.641.522,95
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldteeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven	16.188.705,03	9.676.305,25
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	120.834.485,65	120.974.941,77
Vordering op het Staatsbedrijf der P. T. en T. 1)	11.738.019,87	20.264.749,81
Id. op andere Staatsbedrijven 2)	3.305.348,03	3.405.348,03

Verechtingen.	15 Sept. 1927	23 Sept. 1927
Voorshot door de Nederl. Bank	f 754.025,86	f —
Schatkistbijjetten in omloop 1)	58.720.000,—	58.720.000,—
Schatkistpromessen in omloop	17.270.000,—	17.270.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank	—	—
Zilverbons in omloop	11.912.138,—	11.868.761,—
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2)	—	—
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds 3)	3.327.666,24	3.174.475,81
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 3)	30.384.198,34	36.394.364,28
Id. aan andere Staatsbedrijven 3)	1.160.000,—	1.160.000,—
Id. aan diverse instellingen 3)	5.356.458,16	6.133.527,21

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929.
 2) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist. 3) Ultimo Juli.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	17 Sept. 1927	24 Sept. 1927
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	f —	f 535.000,—
Saldo bij de Javasche Bank	f 1.530.000,—	—
Verechtingen:		
Voorshot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	1.962.000,—	—
Voorshot Javasche Bank aan N.-Indië	—	264.000,—
Schatkistpromessen in omloop	400.000,—	400.000,—
Muntbijjetten in omloop	29.760.000,—	29.817.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds	2.445.000,—	1.946.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank . . .	1.553.000,—	1.540.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 26 September 1927.

		Activa.		
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	115.086.776,94		
sels, Prom.,	Bijbnk. „	14.950.401,90		
enz. in disc.	Ag. sch. „	14.761.323,90	f	144.798.502,74
Papier o. h. Buitenl. in disconto		—		—
Idem eigen portef. .	f	126.639.720,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „		—		126.639.720,—
Beleeningen				
incl. vrsch.	Hfdbk. f	46.604.082,72		
in rek.-crt.	Bijbnk. „	7.446.476,52		
op onderp.	Ag. sch. „	74.510.060,48		
	f	128.560.619,72		
Op Effecten	f	121.305.119,72		
Op Goederen en Spec.		7.255.500,—		128.560.619,72
Voorschotten a. h. Rijk		—		—
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f	67.898.065,—		
Muntmat., Goud		318.274.800,36		
	f	386.172.865,36		
Munt, Zilver, enz.		27.939.052,88		
Muntmat., Zilver		—		
		—		414.111.918,24
Belegging 1/2 kapitaal, reserves en pensioenfond's		23.644.238,52		
Gebouwen en Meub. der Bank		5.000.000,—		
Diverse rekeningen		36.655.259,63		
	f	879.410.258,85		
Passiva.				
Kapitaal	f	20.000.000,—		
Reservefond's		7.027.840,39		
Bijzondere reserve		8.000.000,—		
Pensioenfond's		4.710.419,49		
Bankbiljetten in omloop		796.026.085,—		
Bankassignatiën in omloop		333.061,25		
Rek.-Cour. { Het Rijk f 649.742,14				
saldo's: { Anderen „ 34.328.552,55				34.978.294,69
Diverse rekeningen		8.334.558,03		
	f	879.410.258,85		
Beschikbaar metaalsaldo	f	247.387.746,76		
Op de basis van 1/2 metaaldekking		81.188.870,82		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.		1.236.938.730,—		

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
26 Sept. '27	67.898	318.275	796.026	35.311	247.388	50
19 „ '27	67.944	318.274	797.416	33.181	247.229	50
12 „ '27	67.934	318.274	805.632	28.457	246.339	49
5 „ '27	67.990	318.276	817.361	26.857	244.650	49
29 Aug. '27	68.006	318.276	802.977	22.358	249.146	50
22 „ '27	68.057	318.276	788.180	47.970	247.182	50
27 Sept. '26	63.050	356.290	823.552	45.028	272.431	51
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
26 Sept. 1927	144.799	—	128.561	126.640	36.655
19 „ 1927	139.451	—	127.936	131.917	36.551
12 „ 1927	140.673	—	131.399	131.821	34.648
5 „ 1927	138.585	—	134.180	131.728	31.856
29 Aug. 1927	134.119	—	131.812	131.651	31.275
22 „ 1927	148.252	—	128.075	131.576	31.407
27 Sept. 1926	51.062	—	133.815	218.446	42.164
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van 1/2 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.**CURAÇOSCHE BANK.**

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse rekeningen ¹⁾	Diverse rekeningen ²⁾
1 Augustus 1927	1.996	2.605	153	42	1.919	1.075
1 Juli 1927	1.947	2.671	152	14	1.854	881
1 Juni 1927	1.857	2.406	140	43	1.658	867
1 Mei 1927	1.769	2.473	150	48	1.825	856
1 April 1927	1.657	2.495	146	32	1.775	648
1 Maart 1927	1.586	2.194	148	58	1.550	691
1 Augustus 1926	1.263	2.118	62	44	1.327	189

¹⁾ Sluitp. der activa. ²⁾ Sluitp. der passiva. ³⁾ Te goed van het Gouvern.**JAVASCHE BANK.**

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
24 Sept. 1927	201.700		321.400	77.000	122.020
17 „ 1927	202.300		326.000	71.900	122.720
10 „ 1927	202.800		326.800	68.900	123.660
20 Aug. 1927	184.443	18.368	327.410	65.244	124.633
13 „ 1927	184.297	18.141	329.885	55.039	125.809
6 „ 1927	184.332	20.377	327.049	54.234	128.853
30 Juli 1927	184.674	21.301	326.241	57.015	129.845
25 Sept. 1926	199.092	30.243	329.220	69.010	150.138
26 Sept. 1925	132.086	43.297	323.632	67.257	97.930
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
24 Sept. 1927		182.200		***	51
17 „ 1927		178.300		***	51
10 „ 1927		171.500		***	51
20 Aug. 1927	13.367	29.846	104.021	43.558	52
13 „ 1927	12.973	29.033	96.512	41.381	53
6 „ 1927	13.061	29.520	89.901	46.331	54
30 Juli 1927	14.091	30.585	86.153	48.976	54
25 Sept. 1926	12.158	23.654	94.850	43.534	58
26 Sept. 1925	17.173	29.582	107.102	61.520	45
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 1/2 metaaldekking.**BANK VAN ENGELAND.**

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
21 Sept. 1927	150.456	135.629	293.783	56.250	244.076
14 „ 1927	151.060	136.102	295.193	56.250	245.706
7 „ 1927	151.880	137.026	297.921	56.250	248.403
31 Aug. 1927	151.240	137.449	295.900	56.250	246.273
24 „ 1927	151.492	136.430	295.490	56.250	245.881
17 „ 1927	151.949	136.887	297.017	56.250	247.438
22 Sept. 1926	155.930	138.975	287.388	56.250	236.385
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
21 Sept. '27	56.490	49.800	21.894	100.644	34.577	28 1/2
14 „ '27	51.254	44.164	11.730	100.112	34.707	31
7 „ '27	57.438	42.142	21.178	94.745	34.604	29 1/8
31 Aug. '27	58.447	41.639	22.149	93.200	33.541	29
24 „ '27	55.422	48.140	17.424	102.737	34.812	29
17 „ '27	49.957	51.588	17.794	100.458	34.862	29 1/2
22 Sept. '26	34.290	68.528	18.348	102.888	36.706	30 1/2
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.**BANK VAN FRANKRIJK.**

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitenl. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis-sels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen
22 Sept. '27	5.546	1.864	343	56	1.242	7	1.658
15 „ '27	5.546	1.864	343	54	1.411	13	1.655
8 „ '27	5.546	1.864	343	53	1.325	7	1.680
1 „ '27	5.546	1.864	343	57	1.968	6	1.618
25 Aug. '27	5.546	1.864	343	53	1.727	5	1.631
23 Sept. '26	5.549	1.864	339	80	4.861	13	2.191
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. afd. Staat	Schatkistbil-jetten ²⁾	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Staat
22 Sept. '27	24.400	5.805	23.795	53.773	10.675	17
15 „ '27	24.400	5.800	23.938	53.892	10.924	88
8 „ '27	24.500	5.794	24.302	54.117	10.882	74
1 „ '27	24.650	5.777	23.585	53.266	10.698	93
25 Aug. '27	25.050	5.775	23.965	52.672	12.445	79
23 Sept. '26	36.400	5.469	4.602	54.507	2.958	36
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ Waarvan beschikbaar 463 miljoen. ²⁾ In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitenl. regeeringen. ³⁾ Sluitpost activa.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 26 September 1927.

Op de internationale fondsenmarkten gedurende de achter ons liggende berichtperiode vrij algemeen een kalme stemming de overhand gehouden. Te Berlijn is deze samengegaan met een lichtelijk dalende beweging van het koerspeil, welke door verschillende oorzaken in het leven is geroepen. Allereerst door de vrees voor moeilijkheden op de arbeidsmarkt, nu de regering heeft besloten de salarissen der ambtenaren met 20 tot 30 percent te verhoogen. Men spreekt reeds van de mogelijkheid eener staking bij de spoorwegen, terwijl ook geruchten hebben geloopt omtrent het vormen van een weerstandsfonds door de groote industriële ondernemingen. Onder deze omstandigheden heeft de toestand op de geldmarkt grooieren invloed uitgeoefend, dan anders wellicht het geval ware geweest.

Te Londen is de fondsenmarkt in den aanvang van de berichtswaek tamelijk lusteloos geweest. Later echter is een herstel van betekenis ingetreden, hetwelk zich echter slechts voor een gedeelte in de markt voor beleggingsfondsen heeft doen gevoelen. In het bijzonder was de 3½ pCt. Conversion Loan ongeanimeerd als gevolg van de condities waartegen de nieuwe stukken van deze leening door de regering worden aangeboden. Ook de laatstelijk uitgegeven 4½ pCt. schatkistbiljetten werden met disagio verhandeld. Daarentegen is opnieuw groote levendigheid ontstaan in de afdeling voor industriële fondsen.

Te New York is de beurs onzeker geworden. Er hebben zich teekenen kenbaar gemaakt, waaruit de conclusie getrokken zou kunnen worden, dat de markt eenigszins „overbought” wordt geacht. Voor Mexicaansche fondsen is eenige kooplust ontstaan in verband met het optimisme, dat is gewekt door de benoeming van den heer Morrow tot Amerikaansch ambassadeur te Mexico City.

Te Parijs is de stemming levendig geweest. Vooral uit Centraal Europa zijn belangrijke kooporders gekomen, in het bijzonder voor die fondsen, welke zich daar in populariteit mogen verheugen. O.a. is dit het geval met verschillende electriciteitsondernemingen, met aandelen Kuhlmann en met sommige bankaandeelen, zooals Crédit Lyonnais, Crédit Foncier, Comptoir d'Escompte, Crédit Commercial, enz. Daarentegen hebben die fondsen, welke in den regel door Londen worden gekocht eenige reactie te zien gegeven, terwijl uit Brussel weer opdrachten tot aankoop werden verstrekt, bijv. voor Tubize.

Ten onzent zijn enkele belangrijke koersverschillen in de achter ons liggende berichtswaek voorgekomen. De *beleggingsmarkt* is over het algemeen kalm gebleven; eerder viel eenige reactie op te merken. Van de buitenlandsche soorten zijn ook hier Mexicaansche fondsen op den voorgrond getreden, in verband met de reeds hierboven vermelde benoeming van den Amerikaanschen ambassadeur. 6 pCt. Nederland 1922: 106, 105½, 106; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100½, 100¼, 100½; 4½ pCt. Ned. Indië 1926: 98½, 98¾, 98¾; 5 pCt. Mexico £ 100—1000: 8½, 9½, 9; 8 pCt. Sao Paulo: 106, 105½, 105¼.

Groote levendigheid is ontstaan in de afdeling voor *industriële aandelen*. Op den voorgrond stonden aandelen Jurgens. De aanleiding tot de krachtige koersverheffing is in den aanvang niet duidelijk geweest. Later echter hebben geruchten de ronde gedaan, volgens welke door een internationaal syndicaat een controleerend belang zou zijn verkregen zoowel bij Jurgens als bij de groep van den Bergh. Na de publicatie van deze geruchten is de koers nog verder gestegen, zoodat in de laatste dagen een belangrijk avance kon worden behaald. Voorts hebben kunstzijde aandelen de aandacht getrokken evenals Philips en Zweedsche Lucifer Maatschappij. Centr. Suiker Mij.: 126¼, 125½, 124¼, 125; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 137¼, 142¼, 145¼; Jurgens: 214¼, 220½, 229½, 238; Maekubee: 120¾, 121¼, 118¾; Ned. Kunstzijdefabriek: 379½, 385¼, 374, 376, 383; Philips gloeilampenfabriek: 473½, 477, 480, 498¾; Zweedsche Lucifer Mij.: 336, 332¼, 337, 340.

De *petroleumafdeeling* is kalm geweest, voor zoover het hoofdfonds betreft. Een lichte koersverbetering is hier op te merken geweest, welke zich echter niet volkomen heeft kunnen handhaven. Daarentegen ontstond groote vraag voor andere aandelen uit deze afdeling, namelijk voor aandelen Perlak Petroleum Mij. en Peudawa. In deze fondsen is de koerswinst dan ook vrij belangrijk geworden. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 322, 327¼, 328½, 322¼; Gec. Holl. Petr. Cy.: 195¼; Kon. Petr. Mij.: 344½, 349, 348¼, 346¼; Perlak Petr. Mij.: 80; 84¼, 79¼, 84; Peudawa: 17½, 22½, 21½; Marland Oil: 35½, 36¼, 35¾.

Rubberaandeelen hebben zich eenigszins op den achter-

grond bewogen, doch de grondtoon is iets beter geworden. De lichte verbetering van den rubberprijs heeft hiertoe bijgedragen, alsmede de verwachting, dat binnenkort berichten omtrent het plan Stevenson gepubliceerd zullen worden. Ter beurze heeft men hieraan de verwachting vastgeknoot, dat een wijziging in de bepalingen zal worden voorgeschreven, waardoor de werking van het beperkingsstelsel meer voordeel voor de producenten zal afwerpen. Voor deze verwachting heeft men echter geen tastbare aanleiding gevonden. Amsterdam Rubber: 287¾, 292¾, 295¾; Deli Batavia Rubber: 232¾, 238, 239; Hessa Rubber: 425, 430, 437; Indische Rubber: 332, 330¼, 348½, 342½, 350; Kali Telepak: 295, 300, 293, 300; Ned. Ind. Rubber en Koffie: 332, 330, 335; Oost Java Rubber: 337, 340¼, 342, 347; R'dam Tapanoeli: 145¼, 149, 152¼, 156; Serbadjadi: 291, 290¼, 294, 296½, 298; Sumatra Caoutchouc: 262, 260¼, 264, 263½, 264, 263½; Vereenigde Indische Cultuur Ondern.: 183, 187¼, 188, 190½; Intercontinentale Rubber: 129¹⁶/₁₆, 12¾, 12¹³/₁₆.

De *tabakmarkt* was stil en op de meeste dagen zijn de omzettingen hier zeer gering gebleven. Het gevolg is geweest, dat ook de koersfluctuaties niet van groote betekenis zijn geworden. Arendsburg: 663, 664; Besoeki Tabak: 535, 529, 526, 527; Deli Batavia: 545, 539½, 549¼, 548½; Deli Mij.: 473¼, 470, 477¼, 475¼; Ngoepit: 455, 461, 473, 470; Oostkust: 257½, 256½, 255, 258½; Senembah: 475½, 472½, 478¼.

Suikeraandeelen hebben gedurende het grootste gedeelte van de berichtswaek een dalende richting gevolgd. Tegen het slot echter is grotere belangstelling ontstaan, zoodat bijv. aandelen Handelsvereniging „Amsterdam” weer een deel van het koersverlies hebben kunnen inhalen. Cultuur Mij. de Vorstenlanden: 188½, 187, 184¼, 185½; Handelsverg. Amsterdam: 845, 836, 828½, 837¼; Javasche Cultuur Mij.: 432, 428, 423, 425½; Maron: 304, 299¼, 300, 296, 299; Ned.-Ind. Suiker Unie: 316½, 310¼, 308, 314; Poerworedjo: 133½, 132, 133½; Sindanglaet: 490, 495, 485; Suiker Cultuur Mij.: 332¼, 329, 324; Tjepper: 825, 815, 810.

Voor *scheepvaartfondsen* is de kooplust sterk verminderd. Een afbrokkeling van de meeste koersen is hiermede samengegaan. Ook hier is echter tegen het einde van de berichtswaek een zeker herstel ingetreden, hoewel niet alle aandelen hiervan in gelijke mate hebben kunnen profiteren. Holland-Amerika Lijn: 88, 87, 86½, 88; Java China Japan Lijn: 132, 131½; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 106½, 104½, 103½, 104; Ned. Scheepvaart Unie: 192½, 191, 192; Nievelt Goudriaan: 139¾, 136¼, 134¼, 136¼; Stoomv. Mij. Nederland: 191, 194½, 193.

Aandeelen in *thee ondernemingen* zijn bijna geheel op den achtergrond getreden, zonder dat dit de koersen op al te ongunstige wijze heeft geïnfluenceerd. Amsterdam Thee: 128½, 127¼, 128¼; Goalpara: 626, 629¼, 624, 615; Ringga Landbouw: 377, 374¼; Sedep: 629¼, 634, 630, 625; Sindangserie: 271, 274½, 270¼, 266, 268.

Van de gewoonlijk stille markten hebben aandelen in *handelsondernemingen* in de laatste dagen nogal aandacht getrokken. In het bijzonder was dit het geval met aandelen Nederlandsche Wol Maatschappij, welke gezocht waren in verband met geruchten omtrent een hooger dividend dan het vorig jaar. Int. Credit & Handelsverg. Amsterdam: 315¼, 314½, 312, 310; v. d. Linde Teves: 157, 156¼, 157; Ned. Wol Mij.: 139½, 142, 146½, 148¼, 150.

Bankaandeelen bleven stil met een doorgaans vaste stemming. Amsterdamsche Bank: 178¼, 179¼, 181½; Incasso Bank: 129¼, 128¼; Koloniale Bank: 292¼, 290, 291½; Ned. Ind. Handelsbank: 186, 183¼, 185¼, 183; Ned. Handel Mij.: 179¼, 178¼; R'damsche Bankvereniging: 94, 93¾, 94¼; Twentsche Bank: 146.

Mijnaandeelen waren tijdelijk gevraagd voor aandelen Algemeene Exploratie Mij. De koerswinst kon hier echter niet geheel behouden blijven. Alg. Exploratie Mij.: 62, 69, 65¼, 61, 65½; Billiton 1e Rubr.: 950, 940, 936, 920; Boeton Mijnb. Mij.: 147½, 144, 143½; Muller en Co's Mijnbouw Mij.: 76½, 75¼, 75½; Redjang Leborg: 144, 143, 141; Singkep Tin Mij.: 475, 474, 470, 460.

De *Amerikaansche markt* was, in overeenstemming met de beurs in Wallstreet, onzeker met onregelmatige koersbewegingen. Anaconda Copper: 96¼, 98¼, 97¼, 98⁷/₁₆; Studebaker: 58¾, 60¾, 58¾; United States Steel Corp.: 157³/₁₆, 152⁹/₁₆, 155¾; Atchison Topeca: 191½, 193½, 191¼; Baltimore & Ohio: 121¼, 122¾, 121½; Erie: 60¼, 61¾, 60; Missouri Kansas en Texas: 45¼, 46¼, 45, 46¼; New York Ontario & Western: 40¾, 38¾, 39; Union Pacific: 189¼, 191¼, 188½, 190; Wabash Railway: 69⁹/₃₂, 71¹¹/₁₆, 70¹¹/₃₂.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 27 September 1927.

Na de prijsverlaging, die op de voorafgaande dagen aan de Noord-Amerikaansche tarwemarkt had plaats gevonden, grootendeels in verband met de hooge Canadeesche opbrengst-raming, is later eenig herstel gevolgd wegens minder gunstige oogstberichten uit Canada, waar regen en koude het binnenhalen der tarwe vertraagden. Deze betere stemming heerschte aan de termijnmarkten te Chicago en Winnipeg ook nog aan het begin van deze week, maar in Europa verhoogde zij slechts aan enkele markten den kooplust. Bovendien bracht regenval in Argentinië, waarnaar daar met verlangen was uitgezien, niet slechts een vrij sterke prijsverlaging aan de Argentijnsche markt, doch ook flauwere markten in Noord-Amerika teweeg, waartoe bovendien verbetering in het Canadeesche weder meewerkte. Deze nieuwe prijsverlaging is op het Europeesche vasteland aanleiding geweest tot omvangrijke inkoop op 22 September en vooral Canadeesche tarwe op aflading in de na-jaarsmaanden is toen in België, Nederland en Duitschland in ruime mate gekocht. Engeland heeft echter aan deze zaken slechts weinig meegedaan. Wel was de stemming ook daar beter, doch tot belangrijke uitbreiding der inkoop kwam het niet. Het schijnt, dat de Engelsche molens zich onlangs in ruime mate van tarwe hebben voorzien en daarom geen groote inkoop doen, terwijl bij den handel slechts weinig ondernemingslust voor zaken op aflading bestaat. Speciaal in Engeland namelijk heeft men in den tarweprijs nog niet veel vertrouwen nu de zekerheid bestaat dat de Noord-Amerikaansche productie-gebieden op een grooten oogst kunnen rekenen. Weliswaar wordt in Canada beweerd, dat de raming der Canadeesche regering te hoog is geweest en bovendien is het weder in Canada in de tweede helft der week weder slechter geworden met regen, koude en zelfs hier en daar sneeuw, doch de particuliere schattingen van den Canadeeschen tarwe-oogst zijn toch alle nog steeds grooter dan de opbrengst van het vorige jaar. Daarbij wijzen degenen, die geen vertrouwen in den tarweprijs hebben, op de omstandigheid, dat in Europa (buiten Rusland) meer tarwe is binnengehaald dan in het vorige seizoen. Ook wijzen, sedert den in Argentinië gevallen regen, de omstandigheden daar op een goeden oogst want, ondanks de verwachting van enigen tijd geleden, dat in Argentinië minder tarwe zou worden uitgezaaid dan in het vorige jaar, is ten slotte de uitzaai nog iets grooter geworden. Men kan tegenover dit alles echter aanvoeren, dat in West-Europa van de tarwe zoowel als van de rogge een aanzienlijk deel wegens het ongunstige zomerweder ongeschikt is om te worden gebruikt als grondstof voor brood, zoodat het zeer goed mogelijk is, dat nog meer buitenlandsch broodgraan zal moeten worden ingevoerd dan in het vorige jaar. Verder mag toch aan het slechte weder in Canada zeker wel eenige aandacht worden gewijd en bovendien bestaat er groote kans, dat er in Austra-

lië veel minder tarwe zal worden binnengehaald dan in het afgelopen jaar. Het heeft in Australië de vorige week wel geregend, maar in Nieuw Zuid-Wales en gedeeltelijk ook in Queensland is nog veel meer neerslag noodig. Ook dan echter schijnt van een bevredigende opbrengst geen sprake te kunnen zijn en voor het geheele Gemeenbest verwacht men slechts een oogst, die 5½ miljoen quarters kleiner is dan in het vorige jaar.

Tegenover de groote oogsten in Noord-Amerika staan dus wel verschillende gegevens, die doen verwachten, dat het Noord-Amerikaansche uitvoeroverschot zonder bezwaar koopers zal vinden en het was in verband met deze meening, dat op 22 September op het Europeesche vasteland zooveel tarwe is gekocht. Die goede kooplust en vooral de later weder in Canada ingetreden koude en regen hebben de laatste dagen een krachtig herstel aan de Noord-Amerikaansche markten teweeggebracht. Op 26 September was het weder in Canada echter veel beter met hoogere temperatuur en vooral Winnipeg was daardoor op dien datum zeer flauw met sterke prijsdaling terwijl ook te Chicago een reactie intrad. Te Winnipeg bleven de prijzen ten slotte nog ongeveer 1 dollarcent per 60 lbs. boven het peil van een week tevoren, terwijl de noteringen te Chicago in vergelijking met 19 September vrijwel onveranderd waren.

In Argentinië bleef de markt deze week rustig en na de prijsdaling in het begin der week, welke door den regenval was teweeg gebracht, heeft geen herstel meer plaats gevonden. Aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario stond tarwe op 26 September 30 à 45 centavos per 100 KG. lager dan op den 19den.

Uit Rusland is deze week een kleine hoeveelheid tarwe verscheept en ook verder werd Russische tarwe op spoedige verscheeping aangeboden, hetgeen speciaal in Engeland nog al eenigen indruk maakte. De tarweverscheppingen van den Donau zijn deze week echter klein geweest, hetgeen verband houdt met de omstandigheid, dat de tarweprijs in Roemenië zich boven het West-Europeesche prijspeil bevindt. De totale wereldverscheppingen waren echter zeer ruim voor dezen tijd van het jaar, daar uit Noord-Amerika zeer veel werd afgeladen. Vermelding verdienen daarbij de omvangrijke verscheppingen van de Noord-Amerikaansche Westkust, welke dit jaar een zeer groot uitvoer-overschot beschikbaar schijnt te hebben.

Rogge heeft in Noord-Amerika in de afgelopen week niet de flauwe periode doorgemaakt, welke voor tarwe viel te constateeren. Men is er namelijk in Noord-Amerika sterk van overtuigd, dat speciaal voor rogge een groot percentage der Europeesche oogsten van onvoldoende kwaliteit is en verwacht daarom in de toekomst levendige vraag van de zijde der invoerlanden. In deze week echter is daarvan nog weinig gekomen. Aanvankelijk, toen voor alle broodgraan de kooplust nog niet groot was, bestond ook voor rogge weinig belangstelling en later is de roggeprijs te Chicago zoo zeer gestegen, dat de zaken daardoor werden bemoeilijkt. Ook na eenige reactie op 26 September sloot rogge

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Sept.	Mais Sept.	Haver Sept.	Tarwe Oct.	Mais Oct.	Lijnzaad Oct.
24 Spt. '27	129 3/8	97 5/8	46 1/2	11,55 1)	7,10	15,75 1)
17 „ '27	125 1/8	90.—	45 1/8	11,90	7,25	16.—
24 Spt. '26	134 7/8	73 3/4	41.—	12,40	6,15	15,70
24 Spt. '25	144 1/8	81 3/4	35 7/8	12,20	8,60	19,90
24 Spt. '24	131 1/8	107 3/4	47 1/2	15.—	10,50	22,10
20 Juli '14	82	56 1/8	36 3/4	9,40	5,38	13,70

1) per November.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	26 Sept. 1927	19 Sept. 1927	27 Sept. 1926
Tarwe (Hardwinter II) ..1	14,25	15,—	14,90
Rogge (No. 2 Western) ..1	12,50	12,35	12,—
Mais (La Plata)	179,—	179,—	168,—
Gerst (48 lbs. malting) ..2	235,—	232,—	210,—
Haver (Canada 3)	13,10	13,—	11,10
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ..1	12,75	12,50	11,85
Lijnzaad (La Plata)	366,—	374,—	358,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	18/24 Sept. 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	18/24 Sept. 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	1927	1926
Tarwe.....	36.599	1.521.074	1.223.233	—	39.252	10.439	1.560.326	1.233.672
Rogge	1.573	268.329	193.128	—	493	1.411	268.822	194.539
Boekweit	—	14.467	16.039	—	67	1.060	14.534	17.099
Mais	23.211	1.056.816	650.810	9.451	177.459	77.505	1.234.275	728.315
Gerst	13.912	329.805	259.761	1.022	9.246	7.684	339.051	267.445
Haver	452	154.288	153.868	—	2.728	2.165	157.016	156.033
Lijnzaad	714	176.091	181.174	7.085	172.082	172.714	348.173	353.888
Lijnkoek	3.495	140.404	189.412	—	—	—	140.404	189.412
Tarwemeel	1.413	78.217	78.241	2.200	30.401	15.756	108.618	93.997
Andere meelsoorten	88	8.052	11.009	—	—	—	8.052	11.009

te Chicago op September nog 3% dollarcent per 56 lbs. hooger dan een week tevoren. December was 1/2 lager.

Belangstelling voor rogge van goede kwaliteit bestaat in Duitsland en Nederland wel en zoo werden in rogge van de Noord-Amerikaansche Westkust wel zaken gedaan. Vermelding verdient tevens, dat deze week weder rogge uit Rusland is verscheept. Het aanbod is weliswaar nog niet groot, maar telkens hoort men weder, dat Rusland dit jaar meer rogge ter verscheping zal hebben dan in het vorige seizoen.

Voor maïs heeft de marktpositie deze week nog al eenige verandering ondergaan. Terwijl wegens lagere zeevrachten en flauwere markten in Argentinië de prijzen voor Platamaïs op aflading geleidelijk goedkooper te koop kwam en verschepers daarmede dringender aan de markt waren, hebben de prijzen voor spoedige Platamaïs zich goed kunnen handhaven. In Nederland blijft de vraag voor Platamaïs zeer levendig en ondanks de flauwere stemming in Argentinië vonden aankomende partijen steeds vrij gemakkelijk koopers zonder dat de houders hunne prijzen behoeften te verlagen. Daarbij ondervond de markt, in Nederland zoowel als in België, eenigen steun van verbeterde vraag in het Duitsche achterland. De aanvoeren waren in de afgelopen week in de Nederlandsche havens wat kleiner en ook voor de allernaaste toekomst zullen zij waarschijnlijk niet zoo groot zijn als eenigen tijd geleden. In verband daarmede kon dan ook op 26 September de prijs voor aangekomen Platamaïs wat worden verhoogd, zoodat bij de lagere prijzen, waartoe latere verschepingen te koop waren, de prijsverhouding tusschen spoedige en latere maïs is verbeterd en de aankomende partijen niet meer beneden het prijspeil voor Platamaïs, welke in October hier wordt verwacht, behoeft te worden verkocht. Deze verbetering in de prijsverhouding, welke zich reeds in den loop der week begon te ontwikkelen, heeft weder tot aanzienlijke zaken in Platamaïs ter aflading gedurende de maanden October en November geleid. Ook in Duitsland en België was de vraag goed, terwijl tevens in Engeland de kooplust toenam. Na de verlagingen der termijnmarkt te Buenos Aires en Rosario, welke in de afgelopen week hadden plaats gevonden, is dan ook op 26 September weder eenig herstel gevolgd, doch het slot was nog 10 à 20 centavos per 100 KG. lager dan een week tevoren.

In Noord-Amerika heeft de maïsprijs deze week weder groote fluctuaties ondergaan, welke verband hielden met de vrees, dat de koude, welke in Canada was ingetreden, zich naar het Zuiden zou uitbreiden en daarmede het maïsgebied van de Vereenigde Staten bereiken. Die vrees leidde dan ook tot verhooging aan de markt te Chicago welke, wanneer de koude uitbleef, door prijsverlaging werd afgewisseld. Ten slotte waren de noteeringen te Chicago op 26 September 3 1/2 à 4 1/2 dollarcent per 56 lbs. hooger dan op den 19den. Maïs staat te Chicago echter nog altijd ongeveer 15 cent lager dan in het midden van Augustus.

Indien in de Vereenigde Staten de maïs niet werkelijk overvallen wordt door vorst, schijnt het, dat men voor een te kleinen oogst niet al te veel vrees behoeft te koesteren, doch zoolang niet overal de maïs voldoende gerijpt is om koude te weerstaan, valt met zekerheid daaromtrent niets te zeggen. Eenige uitbreiding hebben in den loop der week de zaken in maïs uit Roemenië ondergaan. Het schijnt dat van den ouden oogst toch nog wel iets is overgebleven, want er werd daarin weder een kleine hoeveelheid naar West-Europa afgeladen, terwijl nog verder aanbod van oude maïs bestaat. Daar echter de prijzen hooger zijn dan van Platamaïs komen niet veel zaken tot stand. De Roemeensche verkoopers zijn echter den laatsten tijd wel bereid gebleken, hun maïsprijs te verlagen, hetgeen naar Nederland tot een uitbreiding der zaken heeft geleid. Een aanvang is deze week gemaakt met zaken in Donaumaïs van den nieuwen oogst ter verscheping in de laatste maanden van het jaar, doch de aanvoer zal dit jaar uit Roemenië waarschijnlijk niet groot zijn, omdat nog altijd gerekend wordt met een oogst, die niet grooter is dan 50 à 60 pCt. van dien van het vorige seizoen.

Gerst was in het begin dezer week nog zeer vast, omdat het minder gunstige Canadeesche weder tot een prijsverhoging te Winnipeg leidde. Zoowel Noord-Amerikaansche als Donaugerst werd daardoor vrij wat hooger betaald, doch later leidde beter weder in Canada tot een reactie aan de Noord-Amerikaansche markt en tot de daarop gevolgde lagere prijzen kwamen naar Duitsland en Nederland vrij wat zaken van Noord-Amerika tot stand. De omzet in Donaugerst is echter verminderd, hetgeen voor die gerst lagere prijzen tengevolge had, welke zich echter nog boven het Noord-Amerikaansche prijspeil blijven bevinden. Over het algemeen blijft de vraag voor gerst aan-

zienlijk minder dan in de vorige week en in Duitsland waren zelfs herhaaldelijk wederverkooopers vooral van Donaugerst tot lagere prijzen aan de markt dan het uitvoerland. Uit Roemenië wordt bericht, dat de gerstverschepingen in de volgende maand waarschijnlijk zullen afnemen, omdat de oogst heet tegen te vallen. Van Rusland vonden deze week weder verschepingen van gerst plaats, doch zij waren van zeer bescheiden omvang.

Voor goede buitenlandsche haver bestaat in Europa bij voortdurende belangstelling, omdat de West-Europeesche haveroogsten vrij sterk geleden hebben van het slechte weder, doch de zaken zijn niet van grooten omvang, omdat het aanbod uit Argentinië, Rusland en Roemenië beperkt is en uit Noord-Amerika te hooge prijzen worden gevraagd. In Engeland kocht men Platahaver, doch het verschepingsseizoen van deze haversoort loopt ten einde en waarschijnlijk zullen binnenkort de invoerlanden wel overgaan tot het kopen van Noord-Amerikaansche haver.

SUIKER.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Oct./Dec.	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Oct./Dec.	Cuba's 96° c.i.f. Sept./Oct.	
	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
26 Sept. '27	f 17 ²⁵ / ₃₂	33/-	13/9	14/4 1/2	4,80
12 „ '27	„ 18 ¹ / ₁₆	33/6	14/-	14/4 1/8	4,76
26 Sept. '26	„ 18	34/-	15/6	13/-	4,52
26 Sept. '25	„ 17 ⁰ / ₃₂	34/-	13/4 1/2	11/4 1/2	4,15
	ruwsuiker basis 88°				
4 Juli '14	f 11 ¹³ / ₃₂	18/-	—	—	3,26
	basis 99°				
	f 14 ¹³ / ₃₂				

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3p. 100 KG.

De verschillende suikermarkten waren de afgelopen week prijshoudend gestemd en in den prijsloop vond over het algemeen slechts zeer weinig beweging plaats.

In New York was het verloop der noteeringen als volgt:

	Sp. C.	Sept.	Oct.	Dec.	Jan.	Mrt.	Mei
Slot voorafg. week	4.86	3.08	3.07	3.10	3.07	2.92	3.—
Opening verslagweek ..	4.86	3.03	3.02	3.05	3.03	2.91	2.97
Slot verslagweek	4.80	3.—	2.95	3.05	3.04	2.89	2.98

De ontvangsten in de Atl. havens der V.S. bedroegen deze week 53.000 tons, de versmeltingen 57.000 tons tegen 61.000 tons in 1926 en de voorraden 200.000 tons tegen 245.000 tons.

De prijs voor prompte Cuba- en andere ruwe suiker bleef ongeveer 3 1/16 \$c. c. & fr. (basis Cuba).

De laatste Cuba statistiek is als volgt:

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Cubaansche productie 21 Sept.	4.508.620	4.884.658	5.120.284
Weekontv. afscheephavens ..	36.602	45.934	22.340
Totaal sedert 1 Jan.—17 Sept.	3.842.475	4.235.095	4.667.210
Weekexport	67.398	123.209	62.726
Totale export sedert 1/1-17/9.	3.134.976	3.487.330	3.978.336
Voorraad afscheephavens ...	725.543	747.767	688.694
Voorraad Binnenland	545.601	547.045	349.558

In Londen sloot de termijnmarkt iets lager dan verleden week en waren de cijfers als volgt:

Sept.	1927 ..	Sh. 15/6 1/2	Maart 1928	Sh. 16/9 1/2
October	„ ..	„ 15/1 1/2	Mei	„ ..	„ 17/0 1/2
Dec.	„ ..	„ 14/9 1/2	Aug.	„ ..	„ 17/3 1/2

De Zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Aug.	415.000	328.000	96.000
Tsjechoslowakije 1 Sept.	49.000	104.000	76.000
Frankrijk 1 Sept.	144.000	93.000	55.000
Nederland 1 Aug.	24.000	95.000	58.000
België 1 Aug.	39.000	38.000	65.000
Polen 1 Sept.	29.000	48.000	39.000
Engeland 1 Sept. geïmpt. suiker	258.000	384.000	325.000
Engel. 1 Sept. Binnenl. suiker	—	—	—
Totaal Europa ..	958.000	1.090.000	714.000
V.S. Atlant. havens 21 Sept. ..	200.000	245.000	158.000
Cuba 17 Sept.	739.000	748.000	689.000
Totaal ..	1.897.000	2.083.000	1.561.000

Op Java was de markt kalm gestemd, doch prijzen voor 2e hands suiker trokken aan het eind der week ietwat aan.

Hier te lande was de markt deze week eveneens kalm gestemd met slechts geringe beweging in de prijzen. De markt sloot kalm op de volgende noteringen: Sept. en Dec. ongeveer f 18.—, Maart ongeveer f 18³/₈, Mei ongeveer f 18⁵/₈.

De omzet bedroeg deze week 3200 tons.

KATOEN.

Notering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	23 Sept. 1927	16 Sept. 1927	9 Sept. 1927	23 Sept. 1926	23 Sept. 1925
New York voor Middling ...	20,90 c	21,25 c	23,60 c	15,05 c	23,65 c
New Orleans voor Middling	20,47 c	20,85 c	23,17 c	14,48 c	22,87 c
Liverpool voor Middling ...	11,20 d	11,83 d	12,67 d	9,03 d	13,46 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '27 tot 16 Sept. '27	Overeenkomstige periode	
		1926	1925
Ontvangsten Gulf-Havens.	1207	1271	1164
" Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr.Brittannië	89	146	170
" "t Vasteland etc.	565	579	508
" " Japan	61	42	38

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	16 Sept. '27	Overeenkomstig tjdstip	
		1926	1925
Amerik. havens.....	1317	759	578
Binnenland	413	525	631
New York	210	68	39
New Orleans	249	147	199
Liverpool	713	372	134

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 21 September 1927.

Amerikaansche katoenprijzen zijn sedert j.l. Donderdag flauwer geworden. J.l. Maandag daalden prijzen te New York ruim 70 punten, terwijl gisteren Liverpool eveneens flauw was en October-futures 49 punten lager sloten dan bij de opening genoteerd; Mei noteerde 11.01 en alle andere maanden beneden 11 d. Gisteren was er een verdere daling van over 20 punten in New York en Liverpool opent vanmorgen ca. 4 punten lager. Deze groote fluctuaties worden grootendeels toegeschreven aan beroepsspeculanten en betere weerberichten. Zoovals wij de vorige week reeds schreven, heeft de markt dringend een periode van stabiliteit noodig, opdat men wat meer vertrouwen in het huidig prijsniveau zal krijgen. Men bericht, dat er groote hoeveelheden katoen gegind worden, terwijl ontvangsten in de havens eveneens van betekenis zijn en exporten reeds grooter zijn dan in het vorig seizoen. De oogstvoorspelling van het Egyptische Gouvernement, welke j.l. Maandag gepubliceerd is, vindt weinig geloof, daar men de schatting te laag acht, waardoor prijzen teruggevoelen zijn. Loco-verkoop in Liverpool bedroegen de vorige week 58.000 balen, waarvan de helft Amerikaansche en de rest diverse soorten.

In de Amerikaansche garenmarkt is weinig te doen, voornamelijk een gevolg van de groote en plotselinge fluctuaties van het ruwe materiaal, waardoor het vertrouwen in het tegenwoordig prijsniveau ontbreekt. In verband met de huidige prijsdaling van katoen werden enkele flinke orders afgesloten, doch over het algemeen beperkt de handel zich tot kleine hoeveelheden voor direct gebruik. In grove nummers gaat slechts weinig om en de daling van katoenprijzen heeft verkoopen van betekenis tegengehouden. Ook naar Egyptische garens bestaat weinig vraag; de berichten loopen hier echter nog al uiteen en in enkele gevallen schijnen flinke partijen twist te zijn afgesloten. Boltonspinners zijn over het algemeen goed bezet, zoodat men geen haast heeft met verkoopen. In getwijnde garens worden geregeld kleine hoeveelheden afgesloten.

De doekmarkt is door de groote fluctuaties in de katoenmarkt der laatste dagen zeer ongeregeld en het is zeer moeilijk iets definitiefs over den toestand te schrijven. Als men den loop der katoenmarkt volgt behoeft men zich hierover niet te verwonderen en de gestie van overzeesche koopers, die gaarne hunne voorraden zouden willen aan-

vullen, doch huiverig zijn hiertoe over te gaan in verband met de groote schommelingen van het ruwe materiaal, wordt dan ook heel begrijpelijk. Noteringen blijven vast, want de meeste biedingen zijn zoo laag gesteld, dat hierin eventueele prijsdalingen van katoen wel verdisconteerd zijn. Men neemt zoowel van de zijde van koopers als verkoopers een afwachtende houding aan en de dagelijksche loop van de markt wordt met belangstelling gevolgd.

Liverpoolnoteringen Oost.koersen 13 Spt. 20 Spt.
14 Spt. 21 Spt. T.T. op Br.-Indië 1/5¹/₈ 1/5³/₈
F.G.F. Sakellaridis 20,50 19,30 T.T. op Hongkong 1/11¹/₂ 1/11³/₄
G.F. No. 1 Oomra. 9,20 8,50 T.T. op Shanghai 2/5¹/₂ 2/6¹/₄

THEE.

In de afgelopen week vond de tweede Amsterdamsche najaarsveiling plaats, die een aanbod te zien gaf van ongeveer 14.000 kisten Ned. Indische thee, directen aanvoer.

Gezien het verloop der Londensche markt in de achterliggende weken, welk verloop zooals bekend, na een reactie wederom een reprise te zien heeft gegeven, was het vrij onzeker, welk verloop de veiling hier zou hebben.

Dit verloop is echter gunstig geweest. Er heerschte een vrij vaste stemming, met prijzen, die slechts enkele centen afwaken van die der vorige veiling. De bladsoorten waren meerendeels iets lager, waartegenover groote belangstelling bestond voor gruis-soorten, die dikwijls enkele centen hoogere prijzen konden bedingen.

Het gemiddelde prijsniveau van deze veiling bedroeg 93 à 94 cts. een gemiddelde prijs, die slechts weinig verschilt met dien der vorige veiling.

Ook het binnenland was ditmaal goed in de markt, terwijl er eveneens goede belangstelling was voor buitenland-sche rekening

Londen gaf, zooals hierboven gezegd, in de afgelopen week een klein herstel te zien, en de prijzen bewogen zich meerendeels op een van ¹/₄ tot ³/₄ d. hoger niveau.

Er bleven in de Amsterdamsche veiling per saldo weinig partijen onverkocht en de volgende veiling, die van 13 October, zal een aanbod te zien geven van ruim 13.000 kisten.

De theeverschepingen van Noordelijk Britsch Indië in Augustus beliepen 46¹/₂ miljoen lbs, een hoeveelheid, die 1 miljoen lbs. lager is, dan die van verleden jaar. De totale verschepingen uit dit district vanaf 1 April tot ulto Augustus, dus van den nieuwen oogst, bedroegen bijna 108 miljoen lbs. tegenover bijna 112 miljoen lbs. over 1926.

KOFFIE.

In de afgelopen week verkeerde de markt onafgebroken in vaste stemming. De betrekkelijk schaarsche aanbiedingen voor verscheping op aflading van Brazilië waren voortdurend hooger, hetgeen de reden was, dat men meer belangstelling begon te toonen voor partijen, welke reeds hier te lande waren aangekomen, waarin dan ook vrij belangrijke omzetten plaats vonden. De vaste houding van Brazilië moet wel gezocht worden in de ongunstige berichten omtrent den bloei van den volgenden oogst, welke door aanhoudende zware regens geleden zou hebben, en door den steun dien het ontvangt van nieuwe credieten. Dezer dagen werd bekend, dat eene financieele groep onder leiding van de firma Lazard Brothers & Co. aan de onlangs onder auspiciën van het Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffie van Sao Paulo opgerichte banco do Estado de Sao Paulo, een open crediet van £ 5 miljoen voor twaalf maanden verstrekt heeft met optie voor eene verlenging met zes maanden. Met dit crediet wordt beoogd het verstreken van voorschotten aan de koffie-planters, teneinde hen in staat te stellen om het surplus van den oogst uit de markt te houden. Ook de andere koffie-produceerende staten van Brazilië nemen maatregelen om eveneens leeningen voor dit doel op te nemen.

Aan de termijnmarkt heerschte in verband met een en ander, eene vaste stemming en liepen de noteringen 1 à 1¹/₈ cent op.

De aanbiedingen van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië waren schaarsch en eveneens hooger.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 85/- à 86/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 87/- à 88/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 61/6 à 62/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang	Robusta, October-verscheping,	32 ct.
Benkoelen	" "	33 ¹ / ₂ "
Mandheling	" "	35 ¹ / ₂ "
W. I. B. f. a. q.	" "	40 "
alles per ¹ / ₂ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.		

De loco-notering voor Superior Santos werd verhoogd van 49 op 51 ct., terwijl die van Robusta onveranderd 44 ct. bleef.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
27 Sept.	42 1/8	41 1/8	40 1/8	39 1/8	38 3/4	38 3/8	37 1/8	36 1/4
20 "	40 1/8	40 1/8	39	38	38 3/4	37 3/8	36 1/8	35 3/4
13 "	39 3/4	38	37	36	37 3/4	36 3/4	35 3/4	34 3/4
6 "	39 3/4	37 3/4	36 3/4	35 1/4	37 3/4	35 3/8	34 3/8	33 3/4

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
26 Sept.	—	\$ 12,48	\$ 12,25	\$ 12,13
19 "	\$ 12,57	" 12,06	" 11,84	" 11,67
12 "	" 12,45	" 11,97	" 11,74	" 11,57
2 "	" 12,30	" 11,65	" 11,38	" 11,22

Rotterdam, 27 September 1927.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteringen en vóorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 7 ¹⁾	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4 ¹⁾	
26 Sept. 1927	293.000	21.925	1.100.000	25.400	531/82
19 " 1927	257.000	21.450	1.028.000	25.000	531/82
12 " 1927	253.000	21.650	1.087.000	24.500	515/16
27 " 1926	299.000	22.000	978.000	24.000	79/16

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
24 Sept. 1927	110.000	972.000	182.000	2.452.000
25 Sept. 1926	89.000	1.184.000	159.000	1.935.000

¹⁾ In Reis.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Koper Stan-daard	Koper Electro-lytisch	Tin	Lood	Zink
26 Sept. 1927	54.5/-	61.17/6	268.-/-	21.-/-	27.2/6
19 " 1927	55.5/-	62.7/6	284.17/6	22.-/-	27.7/6
12 " 1927	54.7/6	62.-/-	288.-/-	21.2/6	27.-/-
5 " 1927	54.15/-	62.2/6	289.12/6	21.17/6	27.12/6
27 Sept. 1926	58.5/-	66.5/-	311.7/6	31.15/-	34.12/6
20 Juli 1914	61.-/-	6	145.15/-	19.-/-	21.10/-

STEENKOLEN.

De vraag naar kolen is tot een minimum teruggelopen en in alle productiegebieden wordt geklaagd over slapte. Een onmiddellijk gevolg van dezen toestand is een teruggang van de prijzen, die normaliter in dezen tijd van het jaar een kleine versteviging zouden moeten ondergaan. In Westfalen heeft men voor de zooveelste maal op een verzoek om toestemming de prijzen lichtelijk te mogen verhoogen, een weigering van de Regeering ontvangen. Men klaagt nu, dat men tegenover de aldoor teruglopende prijzen op de wereldmarkt geen aequivalent krijgt in vermindering van lasten en dat integendeel deze lasten nog voortdurend toenemen. Ook daar heeft dus de kolenindustrie, evenals in Engeland, een moeilijken tijd door te maken.

De prijzen zijn als volgt:

Northumberland Ongezeefde ...	f 10,—
Durham Ongezeefde	" 10,75
Cardiff 2/3 Large, 1/3 Smalls ..	" 13,—
Schotsche Gezeefde	" 9,75
Yorkshire Gewasschen Doubles ..	" 12,25
Westfaalsche Vettförder	" 13,40
" Vettstukken	" 15,—
" Smeenootjes	" 14,50
" Gasvlamförder	" 13,40
" Gietcokes	" 16,50

alles per ton van 1000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Westfaalsche bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 10.90.

Markt flauw.

27 September 1927.

VERKEERSWEZEN. VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt was de afgelopen week vast en totaal werden er ongeveer 45 booten bevracht van de verschillende laadhavens doch hoofdzakelijk van de St. Lawrence. De vrachten zijn over het algemeen onveranderd, doch vaster dan aan het einde der voorafgaande week. Van Montreal zijn de koersen voor prompte tonnage gestegen tot 16 1/2 cents naar Antwerpen/Rotterdam. Naar begin October tonnage is vrijwel geen vraag, doch per 2e helft October werd een flink aantal booten bevracht tegen vrachten tot 16 cents Antwerpen/Rotterdam, 17 cents Bremen/Hamburg. Verscheidene booten werden bevracht naar Rotterdam direct tegen iets lagere vracht dan die voor Antwerpen/Rotterdam. Voor November is de markt betrekkelijk kalm. Per deze termijn werd een boot gedaan naar de Middellandsche Zee op basis van 21 cents zwaar graan, één loshaven. De Golf van Mexico was kalm. Per October werd 17 cents betaald naar Antwerpen/Rotterdam, optie Antwerpen/Hamburg range tegen 18 cents.

De suikermarkt van West-Indië bleef zeer flauw gestemd en er is geen definitieve vraag naar tonnage naar Europa. Men verwacht geen opleving voor nieuwe oogst belading — Januari.

Ook de North Pacific bleef kalm. Er kwam de afgelopen week slechts een bevrachting tot stand, n.l. een 8000 tonner van Vancouver tegen 33/6, optie Prince Rupert 34/3 naar U.K./Continent, per November.

De markt van de La Plata wordt steeds minder. De vraag is voor alle posities minder en de vrachten zijn gezakt. Het laagste cijfer dat deze week werd geaccepteerd is 18/- voor een 6000 tonner van Buenos Aires naar Avonmouth of Glasgow. Kleinere booten doen 19/- van boven La Plata havens voor dezelfde positie en misschien 20/- per Oct/Nov./Dec.

De chilispeter vrachtenmarkt was levendiger, en bevrachters ondervinden een flinken steun doordat de La Plata markt kalm is. Er kwamen ongeveer 12 bevrachtingen tot stand. October en begin November tonnage werd betaald met 28/- naar Bordeaux/Hamburg range met in verscheidene gevallen de optie Middellandsche Zee tegen 2/- extra, terwijl per December 29/- is gedaan naar Antwerpen/Hamburg range zonder opties. Per 26 December/25 Januari is een 5600 tonner bevracht naar Scandinavië direct op basis van 32/- Denemarken, 32/6 Zweden (Gothenburg/Kalmar range), 33/- Danzig.

De tendens van de Oostelijke afdelingen was vast doch kalm. Van Britsch-Indië werd een 8500 tonner bevracht van Bombay/Karachi/Marmagoa naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent per November tegen 22/-.

Bevrachters van den Donau hebben voor hun onmiddellijke behoefte voldoende tonnage bevracht en zijn momenteel niet aan de markt. Voor October is de vracht minimaal 15/6. De Zwarte Zee is kalm. October tonnage bedong 13/- naar het Continent, optie Denemarken 14/6. De ertsvrachtenmarkt van de Middellandsche Zee bleef vast en er was een flinke vraag naar tonnage. Er werd o.m. betaald: Hornillo Bay/Glasgow 7/6, Melilla/Rotterdam 4/10 1/2. Voor fosfaat Sfax/Londen werd 10/6 betaald.

De uitgaande kolenvrachten van Engeland zijn vast, speciaal naar Zuid-Amerika is eenige stijging waar te nemen. Van Zuid-Wales werd o.m. betaald: Rouaan 3/9, Gibraltar 7/10 1/2, Alexandrië 10/6, Las Palmas 9/6, Montreal 8/6, en van de Oostkust: Bergen 4/1 1/2, Hamburg 4/4 1/2, Rotterdam 4/-, Alexandrië 10/6, Port Said 10/6.

RIJNVAART.

Week van 18 t/m. 24 September 1927.

De aanvoeren van zeezijde, vooral in de eerste helft der week, waren zeer levendig. In het begin der week was de scheepsruimte zeer schaarsch, nam daarna geleidelijk toe. De zeer dringende vraag naar ruimte nam in de tweede helft der week eenigszins af. Voor erts betaalde men gemiddeld f 0,70 a f 0,60 met 1/4 en f 0,80 a f 0,70 met 1/2 lostijd. Naar den Bovenrijn bedroeg de vracht voor ruwe producten gemiddeld f 1,35 per last met verkorten lostijd. Het sleeploon varieerde tusschen het 42 1/2 en 52 1/2 cts. tarief.

De waterstand was wassend.

De algemeene toestand in de Ruhrhavens bleef ongewijzigd, alleen nam het verkeer aldaar naar den Bovenrijn eenigszins toe.